

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును
Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ మార్చి నెల 8-వ తేది మంగళవారము } No. 284
పుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర ఫాల్గుణమాస శుద్ధ పంచమి. } సంచిక ౨౫౪

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పునొప్పువారిచే వేలకు వేలు
గృతాశత్రుములు పొందియున్నది

నొప్పులమాన్పును, వాయు పోట్లు
పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలను,
గొట్టును, బెణుకుల భేదించును,
కూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
తొలగించును.

మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
కీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లు. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
గాడ వాడుచున్నారు.

అమృతంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంజీవివంటిది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసింది.

అమృతంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు
లేక

210, ప్రేరికోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

"మక్స్వీసీ" గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను ఆంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము.

దశధర్మ గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము.

తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము.

పెల ప్రతి 1-కి రు 1-0-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

6, 7, తంబు శెట్టిపేడి

మద్రాసు.

శివాదస్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్, బెజవాడ

కంపెనీకి మేము క్యానువాసీగు ఏజంట్లుగా నున్న పిసిపాటి పున్నకొటయ్యగారిని తప్ప
రా-శ్రీ), రాయలూరు సుబ్బయ్య, బెజవాడ, వేలమూరి కాళిదాసు, తెనాలి, గార్లను సదరుపని
తొలగించినాము. ఇక మీదట వారలకిచ్చు దరఖాస్తుసామ్మకుగాని, మరియే యితర వైకము
నుగాని వారు మీకు ప్రోకరు రసీదులు యిచ్చినప్పటికి, పై కంపెనీకి ఎంతమాత్రమును బాధ్యతలేదు.
రియలూరే నామోదించబడని ఏజంట్లు చేర్యలకును పై కంపెనీకి బాధ్యతలేదు.

యిను కెనాలురోడ్డు,
జూల 25-2-1927

గూడూరి లక్ష్మణరావు బి. ఏ,

మేనేజింగ్ ఏజంట్ అండ్ డైరెక్టరు

వి.సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు,

నగల వర్తకులు, 2, 3 కుప్పముత్తు వీధి, తిరువట్టిశ్యంపేట,

పోస్టుబాక్సు నెం. 423 ట్రిప్లి కేసు మద్రాసు.

ఉత్కృష్టమైన రాళ్లనగలు, వెండిబంగారు వస్తువులు, అన్ని తరగతులలోను తయారుచేసి
వ్యాపారముచేయుదుము. బజారు వస్తువులకు మా వస్తువులకు హాస్తిమకాంతరమును గమనింపును.

క్యాటలాగు కోరినవారి కుచితము

3379

కావలెను

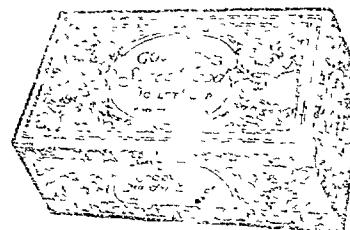
మా 'స్వాఫ్' కుట్టు మిషనుల విక్రయించు
టకు చెన్నరాజధానియందు దంతటను ఏజంట్లు. కా
వలెను. ప్రస్తుత మమ్మబడువానికన్నిటికంటెను
చాలా మేలైనవి, దృఢమైనవి. వివరములకు వ్రా
యుదు. బెల్ అండు కో (లిమిటెడ్)

1/186 మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

గంధర్వపత్రిక

3395

బయస్కోపు, నాటకము, మేళములు, హాస్య
ము, సంగీతము, కథలు, చతుష్పత్తికళలు, భాషలు
మున్నగు నాగర సమస్యలకు సచ్చితమాన
పత్రిక - సంవత్సరచందా ఒకరూపాయమాత్రమే!
వలయువాడు:—గంధర్వపత్రిక-విషయనగరం.

No. 212

A Soap of exquisite fragrance
Made from the purest materials and
the finest Safflower Oil

Made by GOODWIFE, HANCOCK.

Agents: P. HOLT & Co. Ltd.,
P. O. BOX 237

Chittoory Range, Cochin.

శ్రీకృష్ణ దేవరాయల
ఆంధ్ర భాషానిలయముయొక్క
రజతోత్సవనందర్శమున
కావ్యకంఠ అయల సోమయాజుల గణపతి
శాస్త్రులవారిచే నియ్యబడిన అధ్యక్షకోపన్యాసము.

౧౬-౨-౧౯౨౭.

సోదం సోమరేమణులారా!

భాషానిలయ ప్రయోజనము.

కొలది గ్రంథముల పఠనము చేతనే భాషయందు వ్యుత్పన్నమైనవిను అంతమాత్రమున విస్తరిల్లుజాలదు. విజ్ఞానాభివృద్ధికి రెండు మార్గములుగలవు. మొదటిది బహుగ్రంథాల లోకనము. రెండవది వృద్ధసేవ. వృద్ధులనగా నిచ్చట విద్యావృద్ధులుగాని కేవల పతిత శిరస్సులుగారు. పుస్తకాలయములు స్థాపనగ్రంథాలయములనియు విద్యావృద్ధులు జంగమ గ్రంథాలయములనియును జేప్పవచ్చును. స్థాపన గ్రంథాలయములయందు భగవతియగు మహాసరస్వతి యొక్క యాదిభౌతిక స్వరూపమును, జంగమ గ్రంథాలయములయందు ఆధ్యాత్మిక స్వరూపమును వ్యక్తమునందును, కనుక గ్రంథాలయములు సరస్వతీ దేవాలయములనియే నాయభిప్రాయము. సరస్వతియొక్క యాదిభౌతిక స్వరూపమును గాని యాధ్యాత్మిక స్వరూపమును గాని శ్రద్ధతో భజించిన నామె తప్పక యనుగ్రహించును. ఇప్పుడు పుస్తకాలయప్రయోజనము మీకు బోధపడియుండును. దక్షిణదేశములోని దేవాలయములందు నాటుకోటి నెట్లు డబ్బులో పదియవ వందైనను ఈ సరస్వతీ దేవాలయములకు వ్యయపలు పబడిన యెడల ఫల మచ్చట కంటె నిచ్చట కోటి గణముగా నుండు ననుటలో నాకు సంతోష మావంతయైనను లేదు.

ఆరాధన ప్రకారము

సరస్వతియొక్క యాది భౌతిక స్వరూపారాధనమే మన కిప్పుడు ప్రకృతముగనుక దానిని గుఱించి మఱి కొన్ని మాటలు చెప్పవలసి యున్నాను. ఇచ్చట ఆరాధించుట యనగా మహాసనము. ఏకాగ్రతతో మనము సేయుటయే యుపాసనము. పాతకుడే పుస్తకమును సవిమర్శముగా జదువుటయందే యీ సరస్వత్యుపాసనము సిద్ధించుచున్నది. విమర్శ దృష్టిలేని వాని కేకాగ్రమనన ముండజాలదు. రాజయోగమునందుగూడ విమర్శదృష్టియే యేకాగ్రమనన బీజమై యున్నది. “ఈ నా దృష్టికి మూలమేది” అని యన్వేషించుటయేగదా రాజయోగ మయొక్క ప్రథమసూత్రము. “అంతర్వ్యక్తమును తుభిర్నయమిత ప్రాణాదిభిర్వ్యక్తే.”

(ఏపరమేశ్వరుడు ముముక్షువులకు ప్రాణాదులను నిగ్రహించిన వారిచే లేక ప్రాణాదులను నిగ్రహించిన ముముక్షువులచే లోపల అన్వేషించబడుచున్నాడో) అని దీనియర్థము. “అభ్యాస నిగ్రహీతేన మనసా హృదయాశ్రయం జ్యోతిర్యయం విచిన్వంతి యోగినస్త్యాం విముక్తయే” కాళిదాసు

(ఇది దేవతాకృత విష్ణుస్తుతి—యోగులు అభ్యాసముచే నిగ్రహించబడిన మనస్సుచే హృదయాశ్రయమును జ్యోతిర్యయము డును అగు నిన్ను ముక్తికొఱకు అన్వేషించుచున్నార.) అని దీనియర్థము.

రాజయోగములో అన్వేషణాపరపర్యాయముగ విమర్శ యొక్క ప్రాధాన్యమును మహాకవి యెట్లు గుర్తించి యున్నాడో చూడుడు.

“విమర్శ రూపిణీ విద్యా” (లలితా సహస్రనామము) మహాశక్తి సాక్షాత్ విమర్శ రూపిణి యని యిచ్చట చెప్పబడినది.

సూర్యోగ రాజయోగ భక్తి యోగ కర్మయోగాదులు వలె చదువుటగూడ నొక యోగమే. దీనిని పెద్దలు స్వాధ్యాయ యోగమని చెప్పుదురు. యోగ యుక్తముగాని కర్మయోగ్ముచిత్ర కుడికి హేతువు కాకాలలో అట్లే యోగయుక్తముగాని స్వాధ్యాయము విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోడ్పడజాలదు. కర్మకు యోగయుక్తత్వము ఫలాపేక్షా రాహిత్యము. స్వాధ్యాయమునకు యోగయుక్తత్వము సవిమర్శత్వము. గ్రంథము నవలోకించు పతివాడును ఈ మాత్రమును గమనింపవలెను.

స్వాధ్యాయ నిత్యత్వము

విద్యార్థిదశలోనే కాక జీవితకాలమునం దంతటను గూడ మన పెద్దలు స్వాధ్యాయానిత్యులై యుంచినట్లు కనేక నిదర్శనములున్నవి.

“తపస్స్వాధ్యాయ నిరతం తపస్వీవాగ్విదాం వరం” రామానుజము. దీనివలన నారదుని స్వాధ్యాయ నిత్యత్వము విశేషముగను న్నుది. తపస్స్వాధ్యాయములనుండి ప్రమాదమును బొంకగూడ దని వేదముగూడ బోధించుచున్నది. భర్తృములను బోధించునపుడు వేదము “తపశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేవ” దమశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేవ, కే మశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేవ” ఇత్యాదివాక్యము లనే ప్రతిభర్తృముతోను, స్వాధ్యాయ ప్రవచనములకు చేర్చి చెప్పుటచేత పీఠి ప్రాధాన్యము మఱితో స్పష్టమగుచున్నది. స్వాధ్యాయమునగాచదువుట, ప్రవచనమునగానింతకరికి జెప్పుట. ముఖ్యభర్తృవర్గంలో గూడ వేదమునందు మాడుమటములుకీ ర్తింపబడినవి.

“సత్యమితి సత్యవచాం ధీరః

తపశ్చ తపోనిత్యః పాదుశిష్టః

స్వాధ్యాయప్రవచనే ఏవేతిశా కోమాద్యల్యః”

(రథితరత్నక్రందన సత్యవచస్సు అనెడు మహర్షి సత్యము గొప్పది యనెను. పురుషిష్టపుత్రుడగు తపోనిత్యుడను మహర్షి తపస్సు ఘనమనెను. ముద్దలపుత్రుడగు నాకుడను మహర్షి స్వాధ్యాయప్రవచనములే గొప్పయనెను.) అని వైవాక్యములయర్థము.

స్వాధ్యాయ ప్రవచనములను భర్తృకోటిలో చేర్చి నిత్యము లనుగా వేదము విధించినట్లు దీని వలన మనము తెలుసుకొని యున్నాము. పతంజలిగూడ యోగసూత్రములలో క్రియాయోగభర్తృ పట్టికలో స్వాధ్యాయమును పఠించినాడు. స్వాధ్యాయ శబ్దము వేదాధ్యయన ము యనెను. ఇందు యున్నను సాంగోపాంగ వేదాధ్యయనమే వివక్షింపబడుచుండ వేదానుకూలముగ సకల వాఙ్మయము సంగ్రహింపబడును. వేదప్రతికూలముగ వాఙ్మయము గూడ పూర్వపక్ష స్థానీయముగా మనము పఠింపదగినదే యగును.

ప్రామాణికముగ ముగియు

ప్రామాణికబుద్ధి—విమర్శనశక్తి, ఈ రెండు పరస్పర విరుద్ధములు. ఎవనియందు మనకు ప్రామాణికబుద్ధి యున్నదో మనలో అతని విమర్శించుట మనకొక విధముగ అవినయముగా దోచును. సాధారణముగా మనవారు ప్రాచీనులయందు భక్తిగల వారు. శక్తుగ్రదేకముచేతనే వీరికి ప్రాచీనులయందు ప్రామాణికబుద్ధి కలుగుచున్నది. కనుక వీరు ప్రాచీనుల గ్రంథములను చదివి యథాశ్రుతముగా గ్రహింతురేగాని కొంచెమైనను విమర్శింపబూనుకొనరు. కనుక మన వానికి ప్రాయశముగా విమర్శన శక్తి క్షీణించి పోయినది. ఇప్పటి మన పండితులలో ప్రాచీన భక్తులను విస్తారము చూచుచున్నారమే గాని, విమర్శకుల నధికముగా జూడజాలకున్నారము. ఎవరైన కొలదిమంది ప్రాచీనులను విమర్శింప సాహసించినవారు నాస్తికులవలె నిందింపబడుచున్నారు. అవినీతులవలె గర్హింపబడుచున్నారు. మనప్రామాణికబుద్ధి మితిమీలుటచేతనే మన విమర్శనశక్తి క్షీణించి మనము భావదాసులమై యున్నాము. వేదములు తప్ప తక్కిన గ్రంథములన్నియు విమర్శరంగస్థలము లగుటకు దగినవే. వేదములయందు గూడ సత్యముగు తదర్థమును గ్రహించుటలో మన విమర్శనశక్తి నుపయోగించుట తప్పకగాదు. ప్రాచీనుల భావ్య గ్రంథములకు మనము భావ దాసులముగా నక్కఱలేదు. ఒక గ్రంథకారునియందు ప్రామాణికబుద్ధిని మనము విమర్శనాంతము నందు ఎంతవఱకు స్థిరపఱచుకొనవచ్చునో చూచుకొనవచ్చును. ముందే గ్రంథకారునియందు ప్రామాణికబుద్ధిని స్థిరపఱచుకొని గ్రంథమును జూడ నారంభించినయెడల విమర్శనమునకు తానేయుండదు. ఈసంగతిని ప్రతిగ్రంథావలోకకుడు గమనింపవలెను.

సంస్కృతము—దేశభాషలు

ప్రాయశముగా భరతఖండములోని దేశభాషలు సంస్కృతోపదేశ్యములై యున్నవనుటలో నెవ్వరికిని ఆశ్చర్యముండదని నేను నమ్ముచున్నాను. ఒక దేశభాషయందలి పాండిత్యము సంస్కృతభాషయందు పాండిత్య ముండిన గాని పూర్ణముగాదని చెప్పిన నయ్యది యతిశయోక్తి కానేరదు. అందువలన దేశభాషాగ్రంథనిలయములలో గూడ సంస్కృత గ్రంథములుండుట యానశ్యక మని నాతలంపు. ఈ కృష్ణ దేవరాయాంధ్ర భాషానిలయములో సంస్కృతగ్రంథములు గూడ గలవని విని నపుడు నాసంతోషమునకు మేరలేకపోయినది.

ఆంధ్రభాష

ద్రావిడ భాషలలో ఆంధ్ర భాష సంస్కృత భాషతో తన సోదరీకంటె అధికముగ సంబంధమును సంపాదించుకొని యున్నది. సంస్కృత దీర్ఘ సమాసములు ఆంధ్రభాషలో గమియింపబట్టు ఇతర ద్రావిడ భాషలలోనే కాక యేయుదీచ్చ

భాషలలోగూడ గమియింపబడుచున్నది. ఆంధ్ర మాధుర్యమునే గాక లేజోగుణమును గ ర్వింపగలుగుచున్నది. అవ్యయములు తక్కిన సంస్కృతపదము లన్నియు ఆంధ్రలో గన్నట్లుచున్నవి. ఇంత తత్వముభా భారతీయభాషలో గూడ లేదు. వొకటియుండినయెడల సంస్కృత నిఘంటు పూర్తియగుచున్న సంగతి మా కనుభవం. సంస్కృత భాషా సంబంధము వలన ముందే డిన యాంధ్రభాషాస్వరూపము మఱింక పాశ్చాత్య దేశభాషలలో ఇటలీదేశపు ఖండ భాషలలో ఆంధ్రభాష మిక్కిలి భాషాతత్వవేత్తలంకించియున్నాడు. క్రొత్త ద్వాలము వచ్చినందువలన అనేక శాస్త్రములకు సంసాంకేతికపదములు సృష్టింపబడుట యానశ్యకమై అట్టిసృష్టి ముగించిన పిమ్మట ఆంధ్రభాష మఱింక ఈ ఆంధ్రభాషలో నన్నయభట్టుగారి త్వమే లేదనిగాని యేవిధమున వ్యాకరణము గు నేను వాదించువాడనుగాను. అయితే నన్నయ యనునందేయే యీ భాష వికసింప నారంభించిన టలో నాతో నెవ్వరును వివాదపడరని నానవలగు ఆంధ్రభాషాని భౌతిక దేవతాస్వరూపశిలా మహాకవులను కీర్తించుట యిచ్చట అప్రస్తుత ఆకవి సంకీర్తనమును ఈక్రింది ద్విపదలలో చున్నాను.

- 1 దేశికవిత్ పద్ధతం జూపినాడు, నాకరహితక్తి,
- 2 రెండవవ్యాసుడే ఋషిసన్నిభుండు, పండితక
- 3 నూరియలంకర్త సుందరికాంధ్ర, భారతిక్తి
- 4 వీరుమువ్వురు భిక్షువెట్టిరాంధ్రులకు, భారత
- 5 భాస్కరాదులుదెన్లు బాసకొనగిరి, భాస్క
- 6 రంగనాథకవింధ్రు రామాయణంబు, బ
- 7 భీమనకేతన పినవీరనయను, సోమనాథుండును
- 8 ఖ్యాతి నురుగ్లొకహరిగాయకంబు, పోతనకృతి
- 9 పైనించి చారుప్రబంధరాజముల, క్రీనాథకవి
- 10 తెంకణాదిత్యు పటియప్రబంధ, మంకితమాచ
- 11 విష్ణుచిత్తీయము విద్యమృతంబు, కృష్ణదేవన
- 12 ధామజితర్షి పెద్దన్నతిమ్మన్న, రామభద్రు
- 13 సూరనార్యుండు వసుచరిత్రకర్త, య
- 14 ఆంధ్రభూనందనులక్షరవేత్త, లాంధ్ర
- 15 ఇంకననేకులహీనభాషేతులు, కింకరులార

గుమారు వేయి సంవత్సరములలో నా యభివృద్ధిగాంచినది యనియే చెప్పవచ్చును. తయో యభివృద్ధిని జేంచవలసి యున్నది. ప్రకృతములం భారతీని నేవించుచున్న కవులకు నేనొక నూచన న్నాను. పద్యగ్రంథములకంటె వచన గ్రంథములను టయందు వా రెక్కుడుపరిశ్రమను దీసికొనవలెను. వాఙ్మయమునందలి వేదశాస్త్రగ్రంథములు అంగ్లవ నందలి శాస్త్రగ్రంథములు వచనములోనికి పరివర్తనవ క్తి|| శే|| శే. వి. లక్ష్మీనారాయణి సంపాదకత్వ విజ్ఞాన చంద్రికా మండలివారు కడపటి విషయమ కృషి చేసియున్నారు గాని తమ నాయకుని గ ఆమండలి యిపుడు మందముపట్టియున్నది. ఆమ కృతకత్తితో పునరుద్ధారముకావలెను. అదిపునరుద్ధా మావంటి గిరిసహానులముగూడ కానికి దోడ మని సంతోషముతో జెప్పుచున్నాను. పద్యగ్రంథ వ్యుత్పన్నులే తప్ప సామాన్యజనులముచేసికొన యైరిగల వచనగ్రంథములు పర్యవసోపయుక్తము, వాటిలో సగమునకు తక్కువగాక శాస్త్రగ్రంథప ఒక భాషయొక్క ఘనతనానిలో నుండున

హనుది. తక్కిన సగము గ్రంథములు రస
వ్యములుగా నుండవచ్చును.
గ్రంథములలో నవలలు ప్రధానస్థానము నా
భాషాంతరీకృతములు గాక స్వతంత్రముగా
నిర్మితమైన నవలలలో నూటికి పదిగూడమందివి
శోచనీయముగా నున్నది. గ్రంథముండలేక
అనుచుండుటయు, గ్రంథకారులు వారికి బాగా
బుగ్గెడుండటయు ఇందులకు కారణముని
యున్నది. ఈ సంవత్సరమునందు భోజరాజుతో
న మాటను మీకు జ్ఞాపకపఱచుచున్నాను.
మీ సహి చారుకరం కరోమి
మి యది చారుకరం కరోమి.
వ్యమును చేయుదును. అయితే చక్కని కావ్య
ను. ప్రయత్నము వలన చేయునెడల చక్కనికా
యగుదును. అని దీని యర్థము.
మునే లక్ష్యముగా నుండుకొనిన గ్రంథముండ
లేదుటయు వారికి తగిన గ్రంథకారులు దొరుకు
శివవస్థకు కారణము. నిదానించి వ్రాయు నెడల
పులు మంచినవలలను వ్రాయగలుగుదురను విశ్వా
సము.
గ్రామ్యగ్రాంథికవాదము.
గ్రంథములలో గ్రామ్యగ్రాంథికవాదమును గుఱించి
లు చెప్పట యప్రస్తుతము గానరదు. కాలవశ
మునను గ్రంథములను

శాది నియమముల నుల్లంఘించి
పద్యముగాదు. నియమము అభ్యర్థనయనహమని
ప్రియున్నాడు. ప్రకృతము శిష్ట వ్యవహారములలో
భాషను గ్రంథకరణోపయుక్తముగా జేయవలెనని
యెవరైన అట్టి శిష్టవ్యవహారభాషను పూర్వమైన
నొక దానిని ముందుగా వ్రాయవలెను. పిమ్మట
చివరి లక్ష్యగ్రంథములు బయలుదేరుట వై వ్యావహారిక
యాధారపడియున్నది. ఎట్టి వ్యాకరణమును
బడసేయుటచే వారి యుద్దేశ్యము నెఱవేఱుచున్నది.
ము వారికి వ్యాకరణమును సిద్ధాంతము సర్వనియ
మున్నందున నే నంగీకరింపజాలను.

రాయాంధ్ర భాషానిలయము
సక్తిచేచాలమూరమువలన పోయినందులకు
అంతరుగాక. ఈ ఆంధ్ర భాషానిలయమునకు
దేవరాయాంధ్ర భాషానిలయముని పేరిడినారు.
యంతయును సమంజసముగా నున్నది. గొప్పవిజ్ఞానమును,
జలవగు మౌలమును ఆ విజయనగర చక్రవర్తియందు
ంచి యుండినవి. కనుక ఆంధ్రులకతడు ఆచర్యపురు
షుని సందేహములేదు. అతని నామము సర్వరూపు నిచ్చు
ప్రతియాంధ్రుని హృదయ ముత్సాహపూరితమున
అట్టి మహాపురుషుని నామాంకమువలన ఈ ఆంధ్ర
మును మిక్కిలి శోభించుచున్నది.

వికమత్యము
లారా! నేనుపసంహరించుటకు ముందు నాలుగు
చెప్పవలసియున్నాను. వాస్తవముగ ఆంధ్ర
భాషానిలయము యాంధ్రదేశము నిజముగాగ
ను వివాదము బయలుదేరుచున్నట్లు నిను
చర్చ నిష్ప్రయోజనమైనది. ఈ రెండు కూడ
పై వివాద ప్రాంతమే పూర్వకాలాంధ్రదేశ
గ్రామ్య-చింతలేదు. ప్రకృతము రెండును గలిసి ఆంధ్రదేశ
బండి. ఉభయత్ర ఆంధ్రులు నివసించుచున్నారు. వీరి
ప్రకృత్యము వైసే ఆంధ్రుల పురోభివృద్ధి యాధారపడి
న్నది. మఱియొకమాట. మనయాంధ్రాభిమానము ముదిరి
విడ మహారాష్ట్రది ద్వేషముగా మాటగూడదని నేను
జ్ఞులను హెచ్చరించుచున్నాను. స్విట్జర్లాండులో నుండిన
భి, ఇటలీ వారినెల నిజము రాష్ట్రములలో నున్న
కర్ణాటకులు వికమత్యముండిననే మన
కుంపోవనుండ న్యాయమే.

రాయాంధ్ర భాషానిలయము స్థాపించ
వచ్చుమనెనది. కీర్తిశేఖర రంగరావు
యొక్కయు ప్రయత్న ఆదిపూడి సోమనా

ధరాపుగారి యొక్కయు ప్రోత్సాహముపై దక్షిణ హిందూ
స్థానములలోని యొక సుప్రసిద్ధ రాష్ట్రములపంశమునకుకేరీన శ్రీ
య్యతులు మునగాలరాజువారు ఈసంవత్సరే దేవాలయమును ప్ర
తిష్ఠించినవారు. ఆంధ్రులలో మునగాల రాజుగారి వంటివారు
మఱి పదిమంది యుండిన చాలును. ఆంధ్రదేశ మధ్యమగుటలో
సందియముండదు. ఆంధ్రభూభుక్తులలో శ్రేష్ఠులును మహావా
రులును బహువర్ణులును నగు రాజుగారికి యొకను ఆంధ్ర
భూమిని నేచించుటకు జరిగిన శ్రేష్ఠసామర్థ్యములను ఆయుర్దాయ
మును భగవంతు డనుగ్రహించుచుగాక. వారిచే ప్రతిష్ఠింపబడిన
ఈ సరస్వతీ దేవాలయము చిరస్థాయియై ఆంధ్రుల విజ్ఞానాభి
వృద్ధికి తోడ్పడునుగాక.

హోర్యే నారిమానుకేసు.
బొంబాయి, మార్చి 5:— హోర్యే నారిమాను కేసులో
నేడు ముగ్యురు సాక్ష్యమిచ్చిరి. నారిమానుగారు తానట్టి పరిస్థి
తులలో పైకెక్కుట ఈయననిరి. అంతలో ప్రాసిక్యూటరు
సాక్ష్యము ముగిసెను. సోమవారమునాటికి వాయిదావేయ
బడెను. (అ. ప్రె.)

మశీదు ముంగట చప్పట్లు
కాశీ, మార్చి 5:— మశీదుప్రక్కగా జరుగుచున్న ఒక
సమావేశమున చప్పట్లు చరపగా మహమ్మదీయులు దానిని ఆ
లహాబాదులో వ్రాటంకపరచిరి. ఈ సభ గాంధీబాబాయ పాత
శాల వార్షికోత్సవ సంవత్సరమున జరిగెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

మరమ్మత్తు నిషేధించుట
రెనారసు, మార్చి 5:— అలహాబాదులో అధికారులు
పాత దేవాలయ మొకదానిని మరమ్మత్తు చేయించుమండ నిషే
ధించి రాజుగారు మహమ్మదీయులు అనుపెట్టుటయే.
హిందూనాయకులు ప్రయోగింపబడెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

ఆసాము మర్కట్రుల జీతములు
పిల్లంపు, మార్చి 5:— నేటిదినము ఆసాము శాసన
సభలో మంత్రిల జీతములన్ని లెంపవలయునని రెండు ఉపపా
దనములు గాను ప్రతిపక్షపక్షమువారు మాత్రమే
ఉపపాదనములకు అనుమతముగ సమ్మతల నొసగుటచే అవి
నిరాకరింపబడినవి. (అ. ప్రె.)

రంగూసు, మార్చి 6:— బర్మా గవర్నరుగారు నేటి
దినము మధ్యాహ్నము మేమ్మోకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి.
డబ్ల్యు హెచ్. థామసు సి. సి. మల్లర్, ఎడ్విన్ గార్లు
వంగరాష్ట్ర శాసనసభ్యులుగ ఎమ్మకోబడిరి.

చేదారంలేదు, కూలితక్కువ అను డాబు ప్రకటనలను చూచి

మోసపోకుడు!
మా కాయదారులు యితరులు మోసపోకుండుటకై ఈదినవ తెలుపబడిన
విలాసమునకే రావలెను. మావద్ద నూతన మోస్తరుల బంగారు, వెండిగలు, పువ్వు
రాగములు కెంపులుచేర్చి తయారుచేయబడిన నగలు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి.
హాజరులో లేనివి సకాలమున తయారుచేసి యివ్వబడును. సవరంబంగారమునకు నీమ
వెండికి పూచీనిచ్చెదము. ఇదివరలో మావద్ద చేరము చేసినవారిని సజీన తెలియును.
ముఖ్య గమనింపు:— బయటివూరియందుండు వర్తకులకు వెండిగన్నెలు, తట్టలు,
కాలగొలుసులు, ఇతరసామానులు ప్రత్యేక ధర ప్రకారము సలభర చేయబడును. పూర్తివివరమునకు ఈదినవ విలాసమునకు
వ్రాయుడు.
ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,
“తంజివిలాసము:—ఉమ్మడియాద్”
నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.
SALEM DYE-WORKS SYNDICATE Ltd, SALEM.

చాయనూలును తయారుచేయు శాల.
తక్కువచార్జి! యంత్రపునరి! గట్టిచాయము!
తమిళనాడులో యిదియే శ్రేష్ఠమైనది.
మాచాయకంపెనీలో అన్నిరకముల (నెంబరుల) తెల్లనూలుకును క్రియకనబరచిన చాయను నీటియొవిరి సహాయము
తోను, యంత్రసహాయముతోను నీమలో చాయవేయుపనితె మేమును చాయవేసియియ్యగలము. చాయమిక్కిలి గట్టిగ
నుండును. ఇండాన్ద్రీక్ సల్ఫర్చాయ క్రోంచాయ నాప్టాచాయ
బ్లూ పచ్చ పాతికపసుపు చాక్లెట్
వయెలెట్ వ్రాక్ అరపసుపు ఎరుపు
నలుపు పూర్తిపసుపు.
పెకనిన చాయవేయబడిన అన్నిరకముల నూలు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.
అలబల్ = చాయలో టాకీ ఎరుపునూలును, తయారగుచున్నవి. మిగిలిన చాయనూలు కావలసినవారు మాదిరి చాయ
నూలు పంపిన దానిప్రకారమే చాయనూలు తయారుచేసి పంపుదుము.
ఏజంట్లు కావలయును. వివరములకు క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయవలెను.
మేనేజరు, నేలండ్రెవర్సు సిండికేట్ లిమిటెడ్, నేలము.
Manager, Salem DYE WORKS SYNDICATE Ltd, Salem.

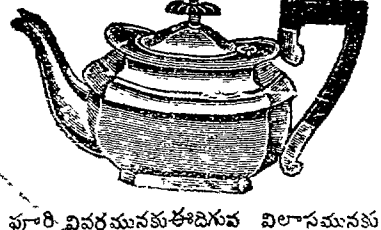
పట్టుఖాల్ సత్యాగ్రహము 187వ దినము
పట్టుఖాల్, మార్చి 5:—పట్టుఖాల్ సత్యాగ్రహము
ననేడు 187వ దినము. నేడు 10 మంది అరెస్టుఅయిరి. 8 గురు
ఉత్తరాదివారును 4 గురు బెంగాలీయువకులును శిక్షింపబడిరి.
సతీనుబాబు రేపు విచారింపబడును. (ప్రీ ప్రెసు.)

మంచితరుణము స్వరపడుచు
శ్రీమదాంధ్ర కార్తీకమాహాత్మ్యము
పురాణము 3165
గ్రంథకర్త—అనిపెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు.
ఇది స్కాందపురాణములోని సనత్కుమార సంహితా
పరిగణితమును దానికి నూతనాంధ్రీకరణము. కథ లత్యద్భుత
ములు శైలి మనోహరము. అనేక పండితకవులచే మెప్పు జెంది
నది. కార్తీకమాసములో నేమి, యితరకాలములలో నేమి.
హిందువు తెల్లజదివి పురుషార్థము నార్జింపఁదగిన గ్రంథము.
పద్యములు సులభశైలితో వ్రాయఁబడినవి. 180 పేజీలు.
పోస్టు ఖర్చులు గాక వెల రు 1-0-0 మాత్రమే
అనిపెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు,
కొవ్వూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా,

The MYSORE AGRICULTURAL DAIRY FARM Co. Ltd
Presidency Branch:—GUNTUR.
WANTED.
All over the Madras Presidency and
Native States.
(1) Organising Inspectors for every 3
Dts. on Rs. 150-10-200 plus 125 allowance.
(2) Supervisors on Rs. 50-5-75 plus
25 allowance.
Organising Inspectors already appoin-
ted for :
(1) Nellore, Guntur, Kistna.
(2) Madras, Chingleput, N. Arcot.
(3) Ramnad, Madura, Tinnevely.
(4) S. Arcot, Pondicherry.
Also Wanted:—(To apply personally be-
fore 12-3-27) (1) One Experienced Clerk
(2) One Typist with own Machine preferably.
V. S. RANGARAO,
Branch Secretary.
(Office located in the building of Mr. Linga-
mallu Ramachandrarao Near Govt. Hospital,
Guntur.)

చేదారంలేదు, కూలితక్కువ అను డాబు ప్రకటనలను చూచి
మోసపోకుడు!
మా కాయదారులు యితరులు మోసపోకుండుటకై ఈదినవ తెలుపబడిన
విలాసమునకే రావలెను. మావద్ద నూతన మోస్తరుల బంగారు, వెండిగలు, పువ్వు
రాగములు కెంపులుచేర్చి తయారుచేయబడిన నగలు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి.
హాజరులో లేనివి సకాలమున తయారుచేసి యివ్వబడును. సవరంబంగారమునకు నీమ
వెండికి పూచీనిచ్చెదము. ఇదివరలో మావద్ద చేరము చేసినవారిని సజీన తెలియును.
ముఖ్య గమనింపు:— బయటివూరియందుండు వర్తకులకు వెండిగన్నెలు, తట్టలు,
కాలగొలుసులు, ఇతరసామానులు ప్రత్యేక ధర ప్రకారము సలభర చేయబడును. పూర్తివివరమునకు ఈదినవ విలాసమునకు
వ్రాయుడు.
ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,
“తంజివిలాసము:—ఉమ్మడియాద్”
నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.
SALEM DYE-WORKS SYNDICATE Ltd, SALEM.

చాయనూలును తయారుచేయు శాల.
తక్కువచార్జి! యంత్రపునరి! గట్టిచాయము!
తమిళనాడులో యిదియే శ్రేష్ఠమైనది.
మాచాయకంపెనీలో అన్నిరకముల (నెంబరుల) తెల్లనూలుకును క్రియకనబరచిన చాయను నీటియొవిరి సహాయము
తోను, యంత్రసహాయముతోను నీమలో చాయవేయుపనితె మేమును చాయవేసియియ్యగలము. చాయమిక్కిలి గట్టిగ
నుండును. ఇండాన్ద్రీక్ సల్ఫర్చాయ క్రోంచాయ నాప్టాచాయ
బ్లూ పచ్చ పాతికపసుపు చాక్లెట్
వయెలెట్ వ్రాక్ అరపసుపు ఎరుపు
నలుపు పూర్తిపసుపు.
పెకనిన చాయవేయబడిన అన్నిరకముల నూలు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.
అలబల్ = చాయలో టాకీ ఎరుపునూలును, తయారగుచున్నవి. మిగిలిన చాయనూలు కావలసినవారు మాదిరి చాయ
నూలు పంపిన దానిప్రకారమే చాయనూలు తయారుచేసి పంపుదుము.
ఏజంట్లు కావలయును. వివరములకు క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయవలెను.
మేనేజరు, నేలండ్రెవర్సు సిండికేట్ లిమిటెడ్, నేలము.
Manager, Salem DYE WORKS SYNDICATE Ltd, Salem.

పాపములు మన్నింపబడినామనకు
 వా
 ఇన్ని ముసేట; రాజవ

(५५५)

విశాఖపట్టాము సూర్పి రి — వారికున్న కష్టములతో
సాటా ఒకకాకరును ఒక ఇస్సెక్టరు మోదువలన సమ్మె నిన్న
ఉదయము ప్రారంభమై బలమైనది విచారా నిన్న జరిగినది ఇ
స్సెక్టరును తాత్కాలికముగ పనిచుండి తీసివేసిరి పనివాం
డ్లు పనికి రాలేదు నిన్న సాయంకాలము సమ్మె తీసివారిసభ
లో సుందరరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద బి యన్
రైల్వేయూనియనువారు తెలిపినకష్టములు తొలగువరకు శాం
తయతముగ పనిలోనికిపోకుండుటకు తీర్మానించిరి ఉదయ
మున రెండుగంటలకు ప్రేమనుమాప్తురుకు తాళములను ఒప్ప
జెప్పి అందరును పనిమానినైచిరి వాల్లేరుందును మొత్తము
రూప నిట్లే జరిగినది విజయనగరమునుండియు ఇతరస్థలముల
నుండియు వార్తలువచ్చుచున్నవి కొత్తవెలస పలాసాలలో స
మ్మెకట్టుచున్నార వాల్లేరు, విజయనగరములందు ఆంగ్లా
హైందవులు అన్నిపనులను చక్కజేయుచున్నారు దీపములు
లేకయే రైళ్లు నడచుచున్నవి కొందరధికారులు ఉదయమున
పనివాండ్లకష్టముల వినదలంచిరి (ఆ (పె.)

నిర్వాణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు ఉపసంఘములు నియమించబడెను. మహాత్మ్యగాంధీగారిని సభ కావ్య నిందితనందని స్వాగతకరము నొసంగుటకు తీర్మానించబడెను.

స్టేటు కౌన్సిలుపథ

అధికారతరచుకలు సైనికవ్యయము ఖండించుట

బడ్జటు, చర్చ

నూతన ఢిల్లీ, మార్చి 7:— ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆయన వ్యయ పట్టికపై స్టేటు కౌన్సిలు సభలో చర్చ జరిగెను. సభ్యుల సమాఖ్య అందిన వచ్చిరి. ప్రెక్షిడియం లో గణించి చర్చి కాదు. సభలో మార్గదర్శకము 6 ఎల్లీ 0 పంకాల నూతన మిగిలిన బడ్జెటు మేజరు జనరలు ప్రెస్టుగారు రాజభక్తి ప్రమాణమున కైకొనిరి. సర్దారు వివేచనలు ఆచారముగారు శిష్యులను నివేదికలు చార్జి ఎనెన్సీలో తీర్మానముతో గారంప బడిననుకొని ప్రశ్నించినందుకు తప్పు నవరించుచు అసభ్యుడు ఘండించెను.

సర్ జాను బెలుగారు

బడ్జటుపై చర్చ (ప్రారంభించెడి సమయమున సర్ బేసిలకు బాకెలుగారు వచ్చిరి. బెలుగారు నిలువ నూచించుచు బడ్జెటు రెయారుజేసినందుకు ఆర్థికసభ్యుని అభినందించిరి. రాష్ట్రకప్పములు సీరముగ పోవలెనని కోరిరి. తొక్కపై ఎనమతిపన్ను తొలగించినందుకు దేశీయపరిశ్రమ అభివృద్ధి కాగలదనిరి. మోటారుల దిగుమతి పన్ను తగ్గించినందుకు సంతోషించిరి. టి యెగుమతి పన్ను తొలగించినందువలన తేయాకు పరిశ్రమకు నష్టమువచ్చుననిరి. ఇండికేపు కమిటీవారి శిఫార్సులన్నియు దేశమునకు మేలు చేయునవే గనుక బాకెలుగారు సరిగ నాలోచించవలె ననిరి. లండనులో భారత ప్రభుత్వ కార్యాలయ నిర్మాణమును గూర్చి ముందుగ భారత కానసభవారి సంప్రదింపవలసి యుండెననిరి. మొత్తముపై బడ్జటు యెల్లరి ఆమోదమును బహుగలదనిరి.

సర్ ఇబ్రహీము బాఖరుగారు బొంబాయి రాష్ట్రము నకు యంత ఆలస్యమయినను యామాత్రపు ఫాకర్లము జూపినందుకు సంతసము చెలిపిరి. బాకెలుగారు చక్కని బడ్జెటు రెయారుజేసినందుకు సంతోషపడుచున్నగాని లోనిగట్టు గ్రహం పవలెననిరి. పన్నులమూలమును ఎక్కువ మారకపురేటువలనను వచ్చిన యా నిలువ మొత్తము నిజమున సంపద గుర్తించరాదని బాఖరుగారు చెలిపిరి.

డా. రామారావుగారు

రామారావుగారు బడ్జెటు పోషపుచ్చెడి బడ్జెటునిరి. వివిధ రాష్ట్రములలోను రాబడి తగ్గిపోవుచున్నది. నాటిరాబడి ఎక్కువ జేసికొనుట కవకాశ మొసంగవలెను. సభావారితో ఆలోచించినది పన్నుల విచారణ సంఘమువారి శిఫార్సులలో కొన్ని అమలు జరుపుట అన్యాయము. ప్రజలమోదించుకొని పన్నుల విధించెదరు. తొక్క ఎనమతిపన్ను తొలగింపరాదు. మోటారు కారులపై పన్ను తగ్గించుటచే రోడ్లు బాసలేనిదే మనదేశములో కారులు నిండిపోవును. సైనిక వ్యయము 50 కోట్లకు మించ గూడదు. వైద్యాలయములకు వస్తువులను సరఫరా చేయుట ఆలస్యము జేయుచున్నారు. ఎక్కువభాగములను పొందుచున్నారు. సానిక సంఘములకు పలయు బొమ్మద సామగ్రి స్వయముగ తెప్పించుకొనుట కవకాశ మొసంగవలెను. యుద్ధ విషయమున ఖర్చులను పూర్వసభమునుబట్టి నిర్ణయించి చినానుగూర్చిన లెక్కలు సరిగ నుంచవలెను. వైద్యశాలయందు భారతీయుల సెక్యూరగ నియమించవలెను. వైద్య విషయమునందు పరి శోధనలుజేసి మూలకలను సంపాదించుట మున్నగు కార్యముల జరిపించవలెను అని డా॥ రామారావుగారు బలికిరి.

బర్మా సభ్యుడగు గ్రేగారు టి ఎగుమతి పన్ను తొలగించినందుకు సంతసము చెలిపి డియ్యము పైనగూడ ఎగుమతి పన్ను తొలగవలెనని కోరిరి.

సైనికవ్యయ దురన్యాయము

సేటు గోవిందదాసుగారు బడ్జెటునందు నిలువ జూపినందుకు సంతోషపడెను. బాకెలుగారు రేషియో సమస్యను రాష్ట్రకప్పములకు ముడిబెట్టు వద్దతి మానలేదు. మారకపురేటు పొచ్చించుటచే పన్నులు తొలగిపోవుటకు బహుళ మోచ్చి పోయెను. ప్రభుత్వమువారు యెక్కువ డబ్బు పనులుజేసి పేద వారి పన్ను బాధ తొలగించుటకు బహుళ మోటారుల దిగుమతి పన్ను తగ్గించిరి. ఇండికేపు కమిటీవారి మిశ్రవ్యయ నూచనలను నిర్లక్ష్యము జేసిరి. ప్రభుత్వమువారు తాము నియమించిన నిపుణుల విచారణసంఘముల శిఫార్సులనే యిట్లు నిర్లక్ష్యము జేయుచుందురే. తమ కనుకలముగ నున్నపుడు (బ్రిటిషు ప్రెజెన్టు విషయము) టూరీస్టు బోర్డువారు నిపుణులనియ వారి శిఫార్సుల నిరాకరింపరాదనియు పేద కరువుల జెప్పుదురు. దీనిబట్టి వారి యేర్పాటు లేరితిగ నున్నచో చెలియగలదు. భారతీయసేనల సామ్రాజ్యకాంక్ష తీర్చుకొనుటకు బంపినట్లు వంపుట కుద్దేశించ బడిననని విశదమగుచున్నది.

సర్ ఆర్థు ప్రాముగారు (బొంబాయి) ఆర్థికసభ్యుని అభినందించిరి. బొంబాయికి రాష్ట్రకప్పములలో తగ్గించిన మొత్తము ప్రతియేడు తగ్గించవలెనని కోరిరి. మోటారు దిగుమతి పన్ను తగ్గించినందువలన యెక్కువ మోటారులు వదును. వాని

వలన నన్ను రాబడి యంతయు రోడ్ల బాగుకేయుట కుపయోగించి వ్యవసాయదారులకు సహాయము జేయవలెను రామదాసు పంతులుగారు యాబడ్జెటు గొప్పవారికి మేలుజేయునదని జెప్పి యుండిరి అది నిజముగాదు రోడ్లు బాగుపడుట వ్యవసాయ దారులకు మంచిదని ప్రాముగారు నుడిపిరి బాకెలుగారు గార డీ వాడనిపించుకొన్నను నిలువ జూపుబడ్జెటుల తయారుజేయుట దేశమునకు మేలుజేయుట యగుననిరి

మర్రిగిగారు రాబడిపన్ను వయసు జేయుపద్ధతి బాగు లేదనిరి సింగపూరులో నాకాడళమును సావించుకొనుటలో ను విచారణకై మేర్పాటు జేయుచుండుటను (బ్రిటిషు సేనల తగ్గింపకచ్చు ననిరి నూతనముగ సావించున్న విచారణ) యందు భారతీయుల నిలువ జూపుటలే ననిరి

సర్ మిశిగి దాదాబాయిగారు యా బడ్జెటు గొప్ప వారికి మాత్రమే మేలుజేయునది గావనిరి రాష్ట్రప్రభుత్వములకు ఆదాయము లోటుగ నుండ కేంద్ర ప్రభుత్వము కప్పముల తొలగించుట న్యాయమే ననిరి. రేషియో బిల్లు 1-6 పెన్ను గనే అంగీకరింపవలెననిరి. ఈ రేటుల తయారు జేయబడుట కిది మాదవ బడ్జెటు. రాష్ట్ర కప్పముల తగ్గించి కేటము రేషియో బిల్లు అంగీకరింప బడుటకే యిట్లు తయారు జేసి రనుట అసభ్యమనిరి.

సేనాధిపతి సైనికవ్యయము పొచ్చు జేయవలె ననుట

సేనాధిపతిగారు మాట్లాడుచు సైనికవ్యయమున కిచ్చు నది చాలనిరి. దేశములో సంపద యభివృద్ధియగుచున్నదిగాన యింకను సైనిక వ్యయము యెక్కువగ నుండవలెననిరి. ఇండియాలో బాన్సీ విక్ర ప్రచార మెక్కువగ నున్నదని ఇంగ్లండు రషియా ప్రభుత్వములకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములవలన చెలియగలదు. అందుచే పశ్చిమోత్తర సరిహద్దులందు భయమెక్కువగ నుండును. సైనికులుగూడ సామాన్య పౌరులవలె పన్నులు చెల్లించుచున్నారు. భారతీయ సైనికులకు యేమియు ఇచ్చుచులు లేవనిరి.

లోకనాథముఖగారు ప్రతియేడు నిలువమగుచుండుట నష్టదాయకమనియు, పన్నులుమాత్రము తగ్గలేదని కేంద్రప్రభుత్వమువారికింద నున్న విద్యాశాఖల కెక్కువ భనసహాయము జేయుట మంచిమానన యనియు ప్రభుత్వమువారు ప్రేమతో పరిపాలించవలెనుగాని సైనికబలముచే గావనియు, ప్రజలలో రాజకీయోద్యమముల నిరంకుశచర్యచే అణగద్రొక్కరాదనియు జెప్పిరి. రేషియోగూర్చి మాటలాడుచుండగ వేళమించి పోయినదని సభవారు ఫలహరములకు లేచిరి.

సైనికవ్యయనిరసనము

ఫలహారానంతరము సర్దారు చరంజీతుగారు ఆర్థికసభ్యుని తెలివిలేటల మెచ్చుకొనుచు మాట్లాడిన పిదప ఇ. జి. ము రాజ్గిగారు రాష్ట్రప్రభుత్వములపైనున్న బరువు ప్రజలపై మోపబడినది. సేనాధిపతిగారు చెప్పిన బాన్సీ విక్ర ప్రచార ము అణచుటకు దేశీయసైన్యముండుట మంచిదని భారతదేశ ములో సైన్యము సామ్రాజ్యక్రేయమున కుద్దేశించబడినది. సైనిక వ్యయము నిర్ణయించుటలో బహుటివారి ప్రోద్బలము యెక్కువ.

సర్ బాకెలుగారు:— అది అసత్యము.

మరాఠ్:— స్త్రీముకమిటిరిపోర్టు ప్రకటించుటకు గూడ మీరు స్టేటు సెక్రటరీగారి అనుమతి బడయవలసియున్నది. దీని యర్థమేమి? రాష్ట్రకప్పముల తొలగించిన ద్రవ్యము మంత్రుల కొసంగబడునా యను విషయము సందేహమే.

మూడు శంకరరాయి, రాజారాంపలునింగులా రామ శరనుదాసుగార్లు ప్రభుత్వ వ్యయవిధానమును నిరసించిరి. 18 పెన్నీల అంగీకరించుట కంతమాత్రము పిలుచెదనిరి. మోటారు పన్నులలో బాటు నూపరుటాక్కు గూడ తగ్గించవలెనని కోరిరి. బాకెలుగారు:— 1-4 రేషియోతో సేనా? (నవ్వు)

రామదాసు పంతులుగారు

రామదాసు పంతులుగారు యాబడ్జెటు పేదవారలకు మాత్రమే సహాయము జేయునదను తన ఆభిప్రాయమును వేరొకసారి గట్టిగ జెప్పిరి. పేదవారలపై ఉప్పుపన్ను పొట్టులరేట్లు కష్టము తొలగించుటకుబహుళ మోటారు లుపయోగించువారికి సహాయముజేయు పద్ధతి నామోదించిన సర్ మిశిగి దాదాబాయిగారితో తానేకీభింపజాలననిరి. కప్పములు తగ్గింపబడుటచే రాష్ట్రములకు లాభము గలుగునగాని యంతమాత్రముననే యాబడ్జెటు బీదలకుపశాంతిగలగజేయుచున్నదనిచెప్పుటకు పిలు లేదు. రాష్ట్రీయ కప్పములను రద్దుజేయుట కేవలము సామాన్యముగ ధర్మము. కప్పములు తగ్గినను ప్రజామత్రశాఖలకు యెక్కువమొత్త విషయబడినది చెప్పుటకు పిలు లేదు. ఆంగ్లేయ వర్తకసంఘములకు ఆదరించుట భారతవర్తకసంఘముల నిరాదరించుట ఆదరింపజేయు ప్రభుత్వమువారి ఆచారమయినది. సామ్రాజ్యసంరక్షణమునకై భారతదేశమునందు గొప్ప ఖర్చుతో సేనలు సెలకొల్పబడియున్నను సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు ఈ ఖర్చునందు కొంతభాగమయినను భరించుటలేదు. రామదాసు పంతులుగారు తమ ఉపన్యాసమును ముగించుచు రేషియోగమ స్యనుచక్కగ పరిశీలించి ప్రజల్లము లాభకరముగ విషయము నిరయముగావించుట సభికుల ధర్మమని జెప్పిరి.

సర్ దిన్నావాచాగారు 18 పెన్ను రేషియో నామోదిల మును, భారతదేశ ఆర్థికపరిస్థితుల చక్కచెట్టిన బాకెలుగారికి కృతజ్ఞత చెప్పిరి

ఆర్థికసభ్యుని ప్రత్యుత్తరము

చర్చకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు సర్ బాకెలుగారు రిట్లు చెప్పిరి — 18 పెన్ను మారకపురేటును నిరపరచిన దేశమునకు నిన్నియో విధముల లాభము గలను రాష్ట్రీయకప్పములు తగ్గచలయచనియు దానితోబాటు 16 పెన్ను రేషియోపరచియు కొరుటప పిలు లేదు కెంచు సు గావచ్చు నప్పులు కొందరు కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందటి లెక్కలను ఆధారము జేసికొని ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికవిధానమును ఖండించుచున్నారు కాని కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందటి లెక్కల ఆదాయము ప్రత్యేకింప బడకుండెననియు, ఇప్పుడు లెక్కల ఆయవ్యయములు జనరలు బడ్జెటునుం విడదీయబడెనను విషయము గమనించవలెను. అంతేగాక 1928 సం॥నకు 1927 సం॥నకు వస్తువులధర యెంతయో వ్యత్యాసము గలదు. ఈకారణములవల్ల కొన్ని సంవత్సరముల క్రితము లెక్కలతో యాసంవత్సరములెక్కలను పోల్చిచూడుట నిష్ప్రయోజనము

విషయముపై యెగుమతినుంకము రద్దుజేయవలెనని బర్మా ప్రతినిధి కోరెను. కాని యెగుమతినుంకమును చెల్లించునది సరకుకొనువాడుగాని సరకు నుత్పత్తి జేయువాడు కాదని తెలిసికొనిన నిట్లు గోరుట అవకాశములేదు. రాజారాం పాలునింగు విశ్వవిద్యాలయములకు ఎక్కువ గ్రాంటునీయవలెనని కోరిరి. కాని 16 పెన్నురేషియో నిలిచియుండవలెననియు గ్రాంటుల మాత్ర మధికము గావలెననియు గోరుట విపరీతముగ నున్నది. ఆర్థికసభ్యుడు తన ఉపన్యాసమును ముగించుచు సైనికవ్యయము సాధ్యమయినంతవరకు తగ్గింపబడునని జెప్పిరి. సభ సోమవారమునాడు మరల జరుగును.

విద్యాధులకు సైనికశిక్షణము

స్టేటుకౌన్సిలుసభలో పంతులుగారి తీర్మానము

క్షయరోగనిచారణసభ జరుపుటకు తీర్మానించుట

నూతనఢిల్లీ, మార్చి 7:— సేటు స్టేటుకౌన్సిలు సభ యందు మూడుఅధికారతర తీర్మానములు చర్చింపబడినవి. కా లేజీలలో సైనికశిక్షణ నిర్బంధముగ నేర్పవలెనను తీర్మానము పై తీవ్రముగ చర్చజరిగెను. జె. ఎ. రిచి ఎడ్యుకేషను కమిషనరుగారు రాజభక్తి ప్రమాణము కైకొనిరి. ప్రశ్నోత్తరముల సమయమున పేగుగారు లీకమిషను శిఫార్సులప్రకారము రాష్ట్రీయోద్యోగులుగ నున్నవారిని క్రమేణ ఇండియనుసివిలుసర్విసుకు ప్రమాదము జేయుదురని జెప్పిరి. 18 పెన్నుమారకమున కనుకలముగ నేమియు విన్నపములు రాలేదని (లేనిగారు చెప్పిరి.

దక్షిణకనరా ఉత్తరకనరా జిల్లాలమధ్య ప్రయాణశాకర్యము లెక్కువలెనందున మెంగళూరు మాల్వీలైల్స్లైను నిర్మించుటకు రైల్వేబడ్జెటులో యేర్పాటు చేయవలెనని డా॥యం. రామారావుగారు ప్రతిపాదించిరి. రైల్వే వాణిజ్యపద్ధతులపై ననుసరించి నిర్మించుచున్నారనియు లాభమున్నచో యామార్గము నిర్మించురని ప్రస్తుతము స్టీమరు యేర్పాటు సదరుసలములందు కలదియు కాబట్టుగారు బహుళజెప్పిరి. (పెను.) గారు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

నిర్బంధసైనికశిక్షణము

రామదాసు పంతులుగారి తీర్మానముకష్టములతో భారత విశ్వవిద్యాలయములందు కాలేజియాస్ట్రో నిన్నుర్బంధ సైనికశిక్షణ మొసంగుటకు యేర్పాటులు జేయవలెనని. ఇ మదాసుపంతులుగారు తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. యువశాం నిర్బంధులజేయుచున్న ప్రస్తుత విద్యావిధానమును పంతులుసభ ఖండించిరి. మానసికశిక్షణమునలేనే దేహపరిశ్రమ శిక్షణనే గూడ నుండవలెను. విద్యార్థి సైనికదళములే జాతీయస్థాకాం కాగలదని బహుళకమిటిరిపోర్టు చెలువుచున్నది. ఇతరదేశములలో విద్యార్థులకు సైనికశిక్షణగలదాయని అడుగవచ్చును. ఇండియాలోపలే యేదేశములో ప్రజలనిట్లు జీవించవలెయు విధానముగలదు? మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము నందప్పుడే నిర్బంధ సైనికశిక్షణకు యేర్పాటులు జేయుచున్నారు. సెలవుదినములలో విశ్వవిద్యాలయ సైనికదళములను సంగ్రహించుట కష్టమని సాకుజెప్పజాలరు. పోలీసుస్టేషనులేమయినవి. కాకీ అలిగరు విశ్వవిద్యాలయములు నిర్బంధ సైనికశిక్షణ కవకాశమొసంగకోరుచున్నను ప్రభుత్వము వారకారణముగ నాటకబెట్టుచున్నారు. భారతీయులకు ఇండియాలోగాని సైనికశిక్షణ బొందుట

కవశాశమే లేకుండుట విచారకరము. బాతీయ వైద్యమును దేశ సంరక్షణార్థమై తయారుజేసియుంచినచో బ్రిటిషుసామ్రాజ్య స్థిరత్వమున కేమియు హానికలుగదు

నిర్బంధము వలదనుట

రిచీగారు విద్యాభ్యాసమునకు చాల విశ్వవిద్యాలయములు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యధీనమునందు లేవనియు అందుచే సైనికశిక్షణ పొంది విద్యార్థులు పరీక్షలకు హాజరుకా రాదని ఉత్తరువుజేయుటకు వీలుండదనియు జెప్పిరి ఈవిషయమున విశ్వవిద్యాలయములే ముందుగ చర్య దీసికొనవలెనని ఇప్పటి యేసిండికేటుగూడ నిర్బంధసైనికశిక్షణగూర్చి తీర్మానించియుండలేదు సైనికశిక్షణ నిర్బంధము జేసినచో విద్యనాశనముగను సైనికశిక్షణనిర్బంధము జేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి రాజకీయభయంతరములు గలవు సైనికశిక్షణము విచ్ఛిన్నమయముగ విడిచిపెట్టుటచే ప్రస్తుతము బాగుగ జరుగుచున్నది విద్యార్థుల దేహబలభివృద్ధికావలసిన పంతులుగారు కోరినచో తీర్మానమును మార్చుకొనవలెను ఈతీర్మానమున కనుకూలముగ యొక్కవమంది ఆభిప్రాయముజెప్పినచో మిచర్లవిషయములను స్థానిక ప్రభుత్వములకును విశ్వవిద్యాలయముల సమిష్టిబోర్డులకును తెలియజేసెదమని జెప్పి రిచీగారు తీర్మానము నుపసంహరించు కొనమని పంతులుగారిని కోరిరి

సర్ అన్నా సురెంద్రాచారి విద్యార్థులకు దేహపరిశ్రమ చాలవచ్చునని అంగీకరించుచు సైనికశిక్షణ నిర్బంధించుటకుమాత్రమంద రంగీకరింపబారదు గావున ప్రస్తుతమున్న యూనివర్సిటీకోర్డు విచ్ఛిన్నపద్ధతే విఫలముగా అన్నికాతేజీలలో ననుసరింపవలసిన కోరిక

దేశికాచారిగారి నవరణ

తీర్మానముంగీకరింపబడినచో చాలయిబుందులు గలవు. విద్యార్థులకు సైనికశిక్షణ ఆయుధముల వాడుక నేర్పుటయే పంతులుగారి యుద్దేశమగుచో "నిర్బంధము" తొలగించి "యొక్కవ వనకు లా సం గవలె"నని తీర్మానము నందుండ వలసిన ఆచారిగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి సర్ ఉమరు హయతుల్లా నుగారు నిర్బంధము పనికిరాదనియు, అందువలన ప్రమాదము గలదనియు, కలకత్తాలోని విద్యార్థులు కొట్లాటలయందు పాల్గొందురనియు జెప్పిరి లోక నాథ ముఖర్జీగారుగూడ సరూపము జలపరచిరి

నవరణ అంగీకరింపబడుట

సర్ హబీబుల్లా గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు యీవిషయమున విశ్వవిద్యాలయములు స్థానిక ప్రభుత్వములు ముందుగ నాలోచించి నిశ్చయించుకొనవలెను ప్రస్తుతమున్న అవకాశములైనను ఉపయోగించుటకు వ్యయము భరించెదకో లేదో తెలుపవలసినజెప్పి పంతులుగారిని తీర్మాన ముపసంహరింప గోరిరి ఆచారిగారు సవరించినరీతిని పంతులుగారి తీర్మానము సభవారిచే నామోదంపబడెను ఓట్లు లెక్కింపనవసరము లేకుండెను

క్షయరోగ విచారణ

క్షయరోగ వైద్యశాలలు ఆరోగ్యశ్రమములు, చికిత్సా శిక్షణశాలలు నిర్మించుటకు గూర్చి విచారించ ఒకసభను గావించవలసిన సర్ ఇబ్రహీము జాఫరుగారు తీర్మానించుచు, యీరోగమువలన చావు లభిక మైనవనియు, స్థానిక కేంద్ర ప్రభుత్వములు కొన్ని నివారణాయత్నములు జేయుచున్నను రోగ నివారణకు తగిన సాధనములు లేవనిజెప్పిరి

సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లాగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహింపక పోలేదనియు, 1910 సం॥ నందే విచారా సమితి స్థానిక ప్రభుత్వములకు శిఫారుసుచేయగ యిప్పటికి 18 ఆరోగ్యశ్రమములు స్థాపింపబడినవనియు, ఈవిషయము రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల మంత్రుల యాధీనము నందుండుటచే వారంగీకరించినచో తాము తగినసహాయము జేసెదమనిరి

ప్రభుత్వము వారంగీకరించిన పిదప తీర్మాన మామోదింపబడినది సభ మరల బుధవారము సమావేశమగును

హార్వే చారిమానుకేసు

బొంబాయి, మార్చి 7 — హార్వే న రిమానుకేసులో నారి మానుగారిపై న్యాయమూర్తి 500 వ సెక్షనుక్రిందనే రమాసాదించిరి కేసు 7-వ ఏప్రిలుకు వాయిదావేయబడెను (ఆంధ్ర ప్రెస్)

శ్రీలక్ష్మణుడు దుర్వాప్యపారము

అహమదాబాదు, మార్చి 7 — పోలీసువారు తక్కువజాతి శ్రీలక్ష్మణులను బాతివారిగాతెలిపి ప్రజలను మోసపుచ్చి అందు వ్యాపారము నడుపుచున్నట్టి ఒక జట్టు పట్టువడెను (క్రీ. ప్రెస్.)

విల్లివాకం హత్యకేసు

మార్చి 4 తేదీ

రెండవ ముద్దాయి భార్యయొక్క సాక్ష్యము

రెండవ ముద్దాయి భార్యయగు కన్నమ్మ తన సాక్షి వాగ్మూలమును తిరిగి ప్రారంభించి యిట్లు యిచ్చెను—చంద్రమతి పెట్టెలో ఉత్తరములకట్టులు కనిపించెను ఆమె(కన్నమ్మ) తన పింతండ్రీ వచ్చిన క్రిందటికోజున నుబ్బుమ్మగూర్చుకొని తన భర్తను (రెండవ ముద్దాయిని) అడిగెను ఆమెనుగూర్చి తన కేమియు తెలియదని ముద్దాయి చెప్పెను అందుమీదట మైసూరు వల్లి జోతిప్పూని అడిగి వచ్చెదనని కన్నమ్మ చెప్పెను కాని ముద్దాయియగు ఆమె భర్త తన కలలో ఒక దర్శనమైనదనియు వారు హత్యగావించబడి పూడ్చివేయబడినట్లు తెలిసిన ననియు ఎవరివల్ల ఎక్కడ హత్యచేయబడినదియు తనకు తెలియదనియు అతడు చెప్పెను ఈ సంగతి కన్నమ్మ తనకండ్రీతో చెప్పట మరచిపోయెను మొన్నటి ముద్దాయి పెంటిగో నుంచి కోర్టుములు త్రవ్వి ఎత్తబడినప్పుడు యీమె అట్లునే యుండెను తనకల్లిని చెల్లెలని గుర్తించెను

క్రాసు పరీక్ష

జి శేకగోప ఆయ్యంగారు సాక్షిని క్రాసుపరీక్ష జేసిరి ఆమెయొక భర్తయును అన్యోన్యముగానే ఉంటున్నామని ఆమె చెప్పెను అదివారం ఉదయం ఆమె నుబ్బారావు యింటికి వెళ్లెను తనవద్దనుంచి ఏ ఉత్తరము అందక పోయినను ఎందులకై వచ్చినారని కన్నమ్మకల్లిని రెండవ ముద్దాయి అడిగెను ఈమె నుబ్బారావు యింటినుండి వచ్చుచుండగా మొదటిముద్దాయి చేతిలో ఒక పెట్టెయును కట్టుకొనివెను తానెవద్రాసునండి వచ్చుచున్నాననియు సవరు చెప్పెను ఆమెయింటిలో నుంచగోరుచున్నాననియు మొదటి ముద్దాయి చెప్పెను రెండవ ముద్దాయి ఆమెకు యిచ్చిన కాగితములు బ్రతుంమీద పెట్టబడెను శవపక్షమయైన తర్వాత తన పింతండ్రీతో ఆమె నెల్లూరునకు వెళ్లెను రెండవ ముద్దాయి తాలూకు పెట్టెహుడతీసి కొని వెళ్లెను ఆ పెట్టెలో నొక నోటుబుక్కు ఉండెను రెండవ ముద్దాయకి చంద్రమతి వ్రాసిన ఉత్తరమును యీమెను రెండవ ముద్దాయి చదివి వినిపించెను పెండ్రాడ గోరుచున్నదనియుతనతో నుండగోరుచున్నదనియు ఆ ఉత్తరములోనున్న సంగతి చదివెను ఆ ఉత్తరములో చంద్రమతి తనకు కొన్ని నగలుకావలెనని వ్రాసెను తాను చంద్రమతితో అన్యోన్యముగానందుచుంటిననియు తనకల్లియగు నుబ్బమ్మగూర్చు చంద్రమతిచీవాట్లు పెట్టుచుండెదదనియు కన్నమ్మ చెప్పెను శనివారం సాయం కాలము కన్నమ్మ తనకల్లిని నుబ్బారావుయింటికి తీసికొని వెళ్లెను భారతమ్మగూర్చి యింటికి తాను వెళ్లెదనని కన్నమ్మకల్లి అప్పుడు జెప్పెను వెంట్రామయ్య మొదటి భార్యవలన తీసిన నువూరునకు ఆమెను (నాక్షిని) యిచ్చి వివాహము జేయవలెనని వదలి ఉంటాయుండెడిది దిరిమిలాను కట్టు మువిషయంలో సమ్మతి కుదురక ఆ ఆభిప్రాయము మనుకోబడినది శనివారం రాత్రి వెంకట్రామయ్యగారి యింట్లో తనకల్లి భోజనముచేసినచో లేదో చెప్పలేనని నాక్షి చెప్పెను ఆమె సాక్షి పింతండ్రీ వెళ్లిన తర్వాత ఆమె భర్త ఆమెకు రు 80 లను యిచ్చెను కాని నెల్లూరునకు వెళ్లనప్పుడు తిరిగి తీసికొనెను ఆమె తండ్రియింటికి వారు చేరినపిదప ఆమెకండ్రీ యేడ్చెను ఆమెకల్లి రాజేశ్వరిని నుబ్బారావు ఏమిచేసినాడో తనకు తెలియదని అతడు ఏడ్చెను అప్పుడు కల్లియగు నరసమ్మ యీమెకు ఒక కట్ట నిచ్చెను ఈమె తాలూకు సిల్కులపై అలమలోనుండెను ఈమెయొక్క నగలను కొన్నిటిని యీమెభర్త అమ్మివేసెననియు సవరు అమ్మకమువల్ల వచ్చిన వైకమునో కొంత యీమె మామగారి కియ్యబడెను

ఇంద్రాబాయి సాక్ష్యము

బెంగళూరులోనివాణిలీలాసముయొక్క వాత్సాగానున్న చామరాజు పేటలోనున్న గవర్న మెంటురెసిడెన్సీలో నాగలు ప్రధానోపాధ్యాయునియును అంబి ఇంద్రాబాయిగారు యీక్రింది విధముగా సాక్ష్యము నిచ్చిరి ఒకసంవత్సరమునుండియు చంద్రమతిని లక్ష్మమ్మయనపేరుతో నామెనెరుచునని చెప్పెను హాజరులో బసచేయుచుండుటవల్ల ఎరుగదను 1925 సం॥ డిసెంబరులో జరిగిన థియేట్రీకలు సాక్షియొక్క జాబిలి యుత్సవమునకు హాజరయ్యెను, వై. యం. ఐ. ఏ. లో అప్పుడు బసచేయుండెను, వెంకట కృష్ణయ్యగారు రెండవ ముద్దాయి

కిని చంద్రమతికినిగల పరస్పర సంబంధము తెలియదు రెండవ ముద్దాయిని సాక్షి యెరుఁగును ఆతడు చంద్రమతికి అన్నగారిని తెలియజేయబడెను థియేట్రీకలు సమాజ సిద్ధాంతప్రకారముగా రెండవ ముద్దాయి చాలా గొప్ప పురుషుడగునని చంద్రమతి సాక్షితో చెప్పెను మహిళాసభకు హాజరుగుటకు 1925 సంవత్సరము అక్టోబరునెలలో సాక్షి మద్రాసు వచ్చెను విల్లివాకంలో వెంకట కృష్ణయ్యగారింట్లోనే బసచేసెను చంద్రమతి బెంగళూరుకు వచ్చి 16 రోజులు ఉండెను రెండవముద్దాయియును చంద్రమతియును రు రిరీ లు చేబదులుగా కావలెనని సాక్షికి ఉత్తరమువ్రాసిరి సాక్షియగుఇంద్రాబాయియొక్క చెవుల దుద్దులును బంగారు కంఠహారమును ఇచ్చిరి చంద్రమతి యడిగెను గుచ్చిగుచ్చి అడుగగా సదరునగలకై సాక్షిని అడుగవలసినదిగా యితరుచే కోరబడినదని తెలిసినది—సాక్షియొద్ద నన్న నగలు అడిగి తీసికొనవలసినదిగా మైక్లె అను మహా పురుషునివద్దనుండి ఉత్తరము వచ్చినదని యీ ఉత్తరమున చంద్రమతి యీ సాక్షికి హుషించెను ఇతరులవద్దనుండినాడె నగలను చంద్రమతి తీసికొని తన సోదరులకు రెంకర ముద్దాయికి యిచ్చితినిని చంద్రమతి చెప్పెను ఈ గూటున్నియు సాక్షి పమ్మలేదు నగలను యిచ్చుటకు రికార్డరించెను మరునాడే చంద్రమతి మద్రాసునకు తిరిగివచ్చెను చంద్రమతివద్దనుండి సాక్షికి చాలా ఉత్తరములు వచ్చియుండెను

క్రాసుపరీక్షచేయగా తన యిమ్మ కన్యకయగు వేలిట పెమ్మనను రెండవ ముద్దాయి వల్లగాని వెంకట కృష్ణయ్యవల్లగాని చంద్రమతి ప్లగ్గ ౪ పిలువబడలేదని సాక్షి చెప్పెను

లాండు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటు

బొంబాయి కమిషనరీ నిర్ణయము

ప్రజాప్రతినిధులకు ఎక్కువ అధికారము లుండవలెను బొంబాయి, మార్చి 4 — లాండు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటు విషయమై ఆలోచించ సలహానిచ్చుటకు నియమింపబడిన విచారా సంఘమువారు తమ నివేదికమును ప్రవేశించిరి లాండు రెవిన్యూ అసెస్ మెంటు చట్టము ఈక్రిందివిధమున సవరింపబడెలయు ౪౪ అధికసంఖ్యాకులు నివేదికమును తయారుచేసి యీవారు — వ్యవసాయదారులకు గలుగుచున్న లాభమును గుర్తించిరి సెటిల్మెంటు రేట్లను నిర్ణయించవలెను సరకులను దూరదేశములకు పంపుటకు సౌకర్యములు సృష్టియగుట అవసరపద్ధతుల ధర్మ, రాష్ట్రపు అర్థికపరిస్థితులు, మన్నగ్నవిషయములన్నిటిని పరిగణించిరి సెటిల్మెంటు రేటు నిర్ణయించబడవలెను వైకుంఠ కలుగు నిరంత్ర లాభములో నాలగవేంట్లకన్న ఎక్కువ పన్ను విధింపబడగూడదనిసిద్ధాంతము అదర్బముగ నుండాలెను ప్రభుత్వమువారి సెటిల్మెంటు ఏర్పాటులను పరిశీలించుటకు ఆరుమంది కాసనభర్తల స్థాయిసంఘమునివలెను అధికారులు ప్రభుత్వాధ్యాయ సృష్టిచేయవలయునని ఉత్తాహపడెనుండెను కావున స్థాయిసంఘము కనీసము నలుగురైనను అసభికార సభ్యులగు నుండవలెను వీరి సలహా ననుసరించియే ప్రభుత్వమువారు సెటిల్మెంటు ఏర్పాటులు చేయవలెను స్థాయిసంఘమువారి నూచలను ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపబాలగున్న కాసనభర్తారి అనుమతి పొందక పూర్వమే సెటిల్మెంటు ఏర్పాటుల ప్రభుత్వమువారు ఆమలునందుంచగూడదు రాష్ట్రపు రైతుల జీవితమునకు సంబంధించిన ఈముఖ్యవిషయమున కాసనభర్తారికి సంపూర్ణాధికారముండుట అవసరము

విచారణ సంఘమునందలి అసభికారసభ్యులు వై యభిప్రాయములను తెలుపుచు నివేదికమును తయారుచేసిరి కాని అల్పసంఖ్యాకులగు అధికార సభ్యుల వై యభిప్రాయములను ఆమోదింపక భిన్నాభిప్రాయములతో కూడిన నివేదికను తయారుచేయుదురు (ఆంధ్ర ప్రెస్)

పురానన వస్తుపరిశోధకునిపై నేరము

ఒబ్బయ్యపేట, మార్చి 7 — రద్దీగు జెనరేషనల్ పురాతన వస్తుపరిశోధకునిపై యొక విగ్రహము నవహరించిన నేరము మోపబడి విచారా జరుగుచున్నది ఇంతవఱకు 7 నెలనుండి ఆతని తాత్కాలికముగ పనినుండి తొలగించిరి (క్రీ. ప్రెస్)

కాన్పూరు, మార్చి 7 — విక్టోరియామిల్లుల కంపెనీ వాటాదారుల కేసు జూను 2 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను (ఆంధ్ర ప్రెస్)

బొంబాయి : లాండురివిన్యా

శాసనసభవారి

లాండురివిన్యాను శాసనసభవారి యిష్టము ననుసరించి విధించుట ముఖ్యమని, ప్రజాప్రముఖులు చాలకాలమునుండియు మొరబెట్టుచుండిరి. సంస్కరణముల జాయింతుకమిటీవారుగూడ తమరిపోర్టునం దిట్టి ఏర్పాటు నామోదించిరి. కాని, ఇప్పటికిని ఈసూత్రము నాచరణలో బెట్టుకుండుట, అధికారుల దృక్పథమునకు నిదర్శనము. చెన్నరాజధాని నిమిత్తము తయారుజేసిన రివిన్యూచట్టమునందు, ప్రభుత్వమువారికి నిర్ణయాధికార మొసగబడినది. 1924 సంవత్సరమునందు, బొంబాయి శాసనసభలో ప్రధానుగా రీవిషయమై యొకటిన్నానమును ప్రతిపాదించిరి. తత్ఫలముగ, విచారణసంఘ మొకటి నియమింపబడెను. ఈసంఘమువారి రిపోర్టు యిటీవల వెలువడెను. దీనిని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారింగీకరింతురని తోచదు. మెజారిటీ సూచనల ప్రకారము, లాండు రివిన్యూను వ్యవసాయమువలన చేకూరు నికరపురాబడి ననుసరించి విధింపవలయును. నికరపురాబడి యనిన, వ్యవసాయపు ఖర్చులు పోగ మిగిలెనేరాబడి యని, కమిటీవారిభావము. ఈరాబడిలో, నూటికి 25 టి కన్నను హెచ్చుగ పన్ను విధింప గూడదు. సెటిల్ మెంటు సూచనల నన్నిటిని పరిశీలించుటకు, శాసనసభవారి స్థాయి సలహాసంఘ మొకటి ఏర్పడవలయును. దీనియందు అనధికార శాసనసభ్యులధికముగ నుండురు. వీరిసూచనలను ప్రభుత్వమువారి కే కా ర ణ ము చే త న యి నను అంగీకరింపనియెడల, శాసనసభవారు విచారించి అంగీకరింపనిది, అయ్యవి అమలులోనికి రాజాలవని, కమిటీవారు నిర్ణయించిరి. ఇందువలన, అంత్య నిర్ణయాధికారము శాసనసభవారివశమై యుండునని గ్రహింపవలయును.

ఇట్టి విశాలమగు ఏర్పాటు పనికిరాదని విచారణసంఘమునందలి ఆర్గురు అధికారసభ్యులు బెలుపుట వింతగాదు. తమకు గల సర్వాధికారము, ప్రజాప్రతినిధులహస్తగతమగుట, వీరి కేమాత్రము బనికిరాదు. అందుచే వీరు భిన్నాభిప్రాయమును ప్రకటించిరి. 100 కి 25 కన్నను పన్ను మించరాదను సూచనను ప్రభుత్వమువారింగీకరింప గూడదని, అధికారసభ్యులు సిఫార్సుజేసిరి. సలహా సంఘము లేర్పరుపగూడదని, వీరు పట్టుదలతో వ్రాదించిరి. ప్రజలచే నెన్నుకొనబడినసభ్యులు, తమ సన్నికొనినవారికే లాభము సమకూర్తురుగాని, ప్రభుత్వమువారి డేమము నాలోచింపరని వీరివాదము. అటులగుచో, ప్రజలడేమమును మాత్రము అధికారులు ముఖ్యముగ భావించురా? రివిన్యూలాభమునే వారు ప్రధానముగ భావించుట సహజము

గాదా? ఎప్పటికయినను బాధ్యతాయుతపరిపాలనము నొసగక తప్పనపుడు, లాండురివిన్యాను ప్రజాప్రతినిధుల యభిప్రాయము ననుసరించి ఏర్పరచుటయే మేలని ప్రభుత్వమువారు గ్రహించుట ముఖ్యము. ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వపు రాబడికి బుద్ధిపూర్వముగ నప్తముగలిగించెదరని నమ్ముట కేమాత్రము వీలులేదు. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి కేమి నేయుదురో చూడవలయును. విచారణసంఘమువారి సూచనలు మాత్రము, మిగుల సహేతుక మని ఎల్లరంగీకరింపకమానరు. చెన్నరాజధానిలో గూడ నిట్టి సంస్కరణ మ వ స ర మ గు ట చే, ఇటీవల వెలువడిన సంకుచితమగు క్రొత్త రివిన్యూ చట్టము నుపసంహరించుకొని, విశాలమగుపద్ధతుల ననుసరించి చట్టమును నిర్మించుట వివేకము. ప్రస్తుతపు సెటిల్ మెంటు పద్ధతుల కొకదారి తెన్ను లేదు. సెటిల్ మెంటు యుద్వోగి ఎంత తలచిన నదియే ఖాయమగుచున్నది. ప్రజల మొరలు అరణ్యరోదనములగుచున్నవి. ప్రజలస్థితి ఎటులున్నను, రివిన్యూను హెచ్చు చేయుటయే తమ ప్రధానధర్మ మని, సెటిల్ మెంటు యుద్వోగులు తలచుటచే, రిసెటిల్ మెంటులలోపన్నులను హెచ్చుజేయకమానరు. అందుకేవియోకారణములను వెదకుచుండురు. రిసెటిల్ మెంటులు వచ్చుచున్న వనిన, రయితులు గడగడలాడుట మాములయినది. పొలములను బాగుచేయుటకు రయితులకు మనస్సొప్పటలేదు. హెచ్చుపన్నుల భయము వారిని ఎల్లప్పుడును వేధించుచుండును. విచారణసంఘ మందలి భారతీయ సభ్యులు కొందరుగూడ భిన్నాభిప్రాయములను సూచించిరి. లాండు రివిన్యూ బాడుగగాని, పన్ను కాదనియు, గరిష్ఠపు పన్నును సామాన్యముగ విధింపరాదనియు, శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు లాభకర మనియు, ప్రధానుగారు తెలిపిరి. పటేల్, సోమన్, గార్లు గూడ శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటునే సూచించిరి. రయితే, భూమిఖామందని నిర్ణయింపవలెననియు, భూమిని బాగుచేసిన మాత్రాన హెచ్చుపన్ను విధింపగూడదనియు, ప్రభుత్వనిర్ణయమును కోర్టులలో ప్రశ్నించుట కవకాశ ముండవలయుననియు, ఖర్చులు పోను మిగత రాబడిమీదనే పన్నులు విధింపవలయుననియు, రా. సా. డేశాయి గారు సూచించిరి. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు దూరదృష్టి జూపెదరేని, అనధికారసభ్యుల సూచనల నామోదించి, క్రొత్తలాండు రివిన్యూచట్టము నేర్పరచుట డేమకరమని, గ్రహింపగలరు. అధికార సభ్యుల సంకుచితాభిప్రాయములను నిరాకరించుట, క్రేయస్కర మగును.

రూపాయిమారకము

కరెన్సీచట్టమును విచారించుటకు భారత శాసనసభవారు ఆచారము ననుసరించి సమ్మతించినను, రూపాయిమారకము విషయమై సర్ బ్లా కెట్టుగారు చెప్పిన హేతువులు నిస్సారములని చదివినంతనే తెలియగలదు. రూపాయి ఆరుపిల్లింగుల చొప్పున వీరు రూపాయిని నిలుపగలరా యనునదియే ప్రశ్న. ఇంతవరకు యీరేటుచొప్పున మారక మెన్నడును నిలిచియుండలేదు. పిల్లింగు నాల్గు పెన్నీలరేటు మాత్రమే చిరకాలమునుండియు నిలిచియున్నది. బంగారపు కరెన్సీని ప్రవేశపెట్టినెడల,

పిల్లింగు నాల్గు పెన్నీలే డేమకరమగు రేటుని డేపు వచ్చును ఏదేమునందును మారకమును కృత్రిమముగ పెంచెయింపలేదు. హిందూదేశమున మాత్రము, అట్టిప్రయత్నము సఫలమగునా? కృత్రిమపు ఏర్పాటువలన, విదేశవర్తకులకు లాభించును గాని, తదితరులకు గాదు. బేబింగుటను స్థిత్తుకమిటీలో, అధిక సంఖ్యాకులు రెండుపిల్లింగుల మారకము నామోదించెయింపిరి. భారతీయసభ్యులగు దాలాలు గారొక్కరే పిల్లింగు నాల్గు పెన్నీల మారకమును సమర్థించిరి. దాలాలుగారి యభిప్రాయమును అప్పటి అధికారులు నిరసించినను, తుండకదియే సరియని తేలి నది. నిపుణు లనువారి యభిప్రాయములు నిరాధారములని వెల్లడియయ్యెను. ఇపుడయినను అన్యధా జరుగ నేరదు. మాలవ్యాగారు సూచించినటుల, వెనుకటి ఆగస్టునెలలో వ్యవధిలేకుండ నీచట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి. శాసనసభ్యులు చట్టమును విచారించుటకు సంసిద్ధులయినపుడు, ప్రభుత్వమువారు చర్యను నిలిపివైచిరి. బడ్జెటును పిల్లింగు ఆరు పెన్నీల చొప్పున తయారుజేసి, బ్లా కెట్టుగారు నిలువజూపుచు, మారకపు రేటును తగ్గించుచో నిలువయుండదనియు రాష్ట్రకప్పములు తొలగ వనియు భయపెట్టిరి. ఇంతకన్నను మారకమును ముందేనిర్ణయించి విలిటరీ మున్నగు ఖర్చులను తగ్గించియున్నచో, సరియగు బడ్జెట్టు తయారయ్యెడిది. బ్లా కెట్టుగారు, శాసనసభ్యులను పలువిధముల నొత్తిడిజేయుట శోచనీయము. 1926 సంవత్సరమున అవసరమయిన రూపాయి మారకపు ప్రశ్న 1927 సంవత్సరమున అవసరమేల గాలేదో తెలియదు. బడ్జెట్టులయండక్రింద బ్లా కెట్టు గారు తలదాచుకొనుచున్నారు. సర్ పురుషోత్తమ దాసు తాకూరుదాసుగారు కరెన్సీ కమిటీలోను భిన్నాభిప్రాయమును సమర్థతతో తెలుపుటయగాక భారత శాసనసభలో గూడ నటులనే బెలిపిరి. చర్యలో చిత్ర మేమన, ప్రభుత్వసభ్యులును వారి యభిమానులును ఒకపక్షమును, ప్రజాప్రతినిధులు వేరొక పక్షమును దాల్చియున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో నేమాత్రము వెనుకంజబేయక, ప్రజాప్రతినిధులు కరెన్సీ చట్టమును నిరాకరించుట యవసరము.

ఆలిఘురు విశ్వవిద్యాలయము: శ్రీనివాసయ్యంగారు హిందూమహమ్మదీయసఖ్య ప్రవర్ధనకు, ఇరు సంఘముల ప్రముఖులును తరుచుగ కలసికొని, ఒకరితో నొకరు సంప్రతించుట యవసరము. దేశ సంబంధమగు వ్యవహారములలో ఉభయసంఘముల వారును సమానముగ పాల్గొనుట లాభకరము. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులును, హిందూప్రముఖులు నగు శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారిని, ఆలిఘురు విశ్వవిద్యాలయమువారి హాజ్వనించుట శుభచిహ్నమని భావింపవచ్చును. హిందూమహమ్మదీయసఖ్యము నకై తమశక్తి నంతను ధారబోసెదమని శ్రీనివాసయ్యంగారిదివరకే వాగ్దానముజేసిరి. దానినే మరి యొకమారు వెల్లడిజేసిరి. హిందూమహమ్మదీయ కలహములు లేని రాష్ట్రమునుండి అయ్యంగారు వెడలియుండుటచే, ఉభయసంఘములమధ్య సఖ్యమును పెంపొందించుటకు వారికి ప్రత్యేకార్హత గలదు. స్వరాజ్యసిద్ధికి హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత యవసరమని ఎల్ల రంగీకరించుచున్నారు. దీనిని పునరుద్ధరింపనియెడల, భారతభూతి తలయెత్తు

కొని తిరుగజాలదు. హిందూమతమున మతభేదములు, ఉభయసంఘముల స్నేహమును చెడగొట్టునంత ప్రబలమయినవికావు. కొంచెము సహనమును వివేకమును జూపునెడల, ఎవరిమతవిధులను వారు స్వేచ్ఛగ ననుసరింపవచ్చును. మతము హృదయమునకు సంబంధించినదగుటచే, బాహ్యచిహ్నములకొరకు పోరాడుట అజ్ఞానఫలితమునదప్ప వేరుగాదు. దీనిని బాపుటకు ఉభయసంఘముల నాయకులు నడుముగట్టవలయును. దేశమున బెరిగియున్న అంతఃకలహములవలన గాంధీమహాత్ముడు నాయకత్వమును వహింపకున్నాడు. పరిస్థితులు చక్కబడగనే, మహాత్ముడు మరల నీభారమును వహించునని శ్రీనివాసయ్యంగారు వాగ్దానముజేసిరి. హిందువులను విడిచి మహమ్మదీయులును, మహమ్మదీయులను విడిచి హిందువులును అభివృద్ధిగాంచజాలరు. ఇట్టిస్థితిలో ఒకరితోనొకరు కలహించుట ఆత్మహత్యదప్ప వేరుగాదు. విదేశాధికార మిందువలన బలపడుటదప్ప ఇతరలాభము కలుగజాలదు. స్వరాజ్యము రానురాను దూరముచనుట సహజము. ఉత్తరహిందూస్థానమున త్వరలో నూతన వాతావరణము ప్రబలుగాక యని కోరెదము.

బి. య్. రైల్వేసమై

బి.య్. రైల్వేసమై సర్వత్ర వ్యాపించినట్లు, నేటివార్తలు చెలువుచున్నవి. కడపటిస్థేయ నగు వాల్తేరునందుగూడ సమైజరిగినది. కార్మికసంఘము వారు రైల్వే ఏజెంటుగారికి పంపిన రాజీషరతులు సహేతుకముగ నున్నవనియు, ఏజెంటుగ రుమాత్రము అన్యథా తలచిరనియు, బెంగాలు శాసనసభ్యులగు కే. బి. రాయచౌదరిగారు సూచించిరి. కార్మికులపట్టుదల గాంచి, వీరు సంతసించిరి. పక్షపాతరహితమగు విచారణసంఘమునకు తగాదాను పరిష్కారమునిమిత్తము పంపుట లాభకరమని, వీరితలంపు. మే మిదివరకు సూచించినట్లు, రైల్వేకార్మికులలో పలువురు ఆంధ్రులు గలరు. కార్మికసంఘకార్యనిర్వాహకులలో ముఖ్యులొంద్రులు. వీరు చూచుచున్న పట్టుదలయు, త్యాగమును క్లాఘాపాత్రములు. ఆంధ్రమహాజనులు వీరికి మనఃస్ఫూర్తిగ తోడ్పడి, ప్రస్తుతదుస్థితిని నివారించుట ముఖ్యము. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము వారు కార్మికులయెడ, తమసానుభూతిని చెలిపిరి. దేశనాయకులు సానుభూతి జూపిరి. స్థానికపు హిందూసభవారు ప్రతికూలముగ నున్నటుల బయల్పడినను, హిందూసభకును రైల్వేసమైకును ఎట్టిసంబంధము లేదనియు, కార్మికులపట్ల తమకుసంపూర్ణ సానుభూతి కలదనియు, లజపతిరాయగారు సువ్యక్తపరచి, ఇట్టిస్థితిలో కార్మికరక్షణకు బూనుట భారతీయులవిని యగుచున్నది. ఈసమయమున ఆంధ్రుల భారము విశేషముగ గలదని గ్రహింపవలయును. రైల్వేనివారలకు ధనసహాయము జేసియు, ఇతరవిధముల ప్రోత్సాహముజేసియు, తోడ్పడుట ధర్మము. అట్టిసహాయము చేకూరుచో, రైల్వేసమై గారు కార్మికుల న్యాయమగు కోర్కెలను సఫలపరుపక మానరు.

దక్షిణాఫ్రికా యాడంబడిక

దక్షిణాఫ్రికా యాడంబడికపట్ల తెల్ల వారు భాను రాను అధిక ప్రాతికూల్యము జూపుచున్న

టుల వార్తలనుచెంచుచున్నవి. భారతీయులయినను సుముఖత జూపజాలకున్నారు. ఈనెల 12 వ తేదీన దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కాంగ్రెసు జరుగును. అందులో నెట్టి తీర్మానముల గావించెదరో చూడవలయును. పాశ్చాత్యపరిమాణములను పదము చాల సందిగ్ధముగ నున్నది. భారతీయులలో నధికసంఖ్యాకు లీపరిమాణముక్రిందకు రాజాలరు. ఇట్టివారందరును దక్షిణాఫ్రికాను వీకవలయుననుచో, ఒకంబడికవలన లాభమునకన్న నష్టమధికముగ గలుగకమానదు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు పూనాలో నుపన్యసించుచు, ఉన్నతపరిమాణమును నిలుపుటకు తెల్లవారిదివరకు శ్రమపడిరనియు, అందుచే వారావిషయమై ఎక్కుడు పట్టుదల జూపుచున్నారనియు సమర్థించిరి. కాని దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు భయపడుచున్నారు. పాశ్చాత్యపుస్తాండ్రు అనుపదమునకు నిర్వచనము గావించుట కష్టము. భారతీయులెన్నటికిని పాశ్చాత్యపరిమాణమును పూర్తిగ నవలంబింపజాలరు. పాశ్చాత్యులును భారతీయులు స్తాండ్రు ననుసరింపజాలరు. అందుచే, యావరతుకు నిజమగు సర్థ మేదియో తెలుపుట, యవసరము. నేటాలులో గూడముల చట్టమును ఉపసంహరించుకొనినను, ట్రాన్సువాలులో ప్రాతచట్ట మట్లునే నిలిచియున్నది. పాశ్చాత్యపుస్తాండ్రునుగూర్చి పట్టుదలజూపుటచే, భారతీయులు ప్రత్యేక ప్రదేశములలో నివసించవలసినవచ్చును. అందుచే, భారతీయసమన్వయసమాఖ్యను సంతసించుట కింకను తరుణము రాలేదని మానవ్యము. భారతీయనిర్గుణము విషయమై రాగల యువద్రవములను గాంధీమహాత్ముడు సూచించెను. ఇది కేవలము ఊహ యని, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు చురకన జేయుచున్నారు. కాని, వెనుకటి యనుభవముల గాంచిన, అనుమానములపై తొలగజాలవు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వదృష్టి కొంతవరకు మారిసను, పూర్తిగమారెననుట కింకను రూఢిగలుగలేదు.

గవర్నరుగారి తంజావూరు ప్రసంగము

మద్రాసు గవర్నరుగారు తంజావూరులో ముఖ్యవిషయములగూర్చి తమయభిప్రాయములను తెలిపిరి. కాని యివి ప్రజలలో నిరాశ బుట్టింపజాలియుండును. మద్యపాననిషేధసంస్కరణము సాధ్యపడదని, మద్రాసు, బాంబాయి, బీహారు, మధ్యరాష్ట్రములమంత్రు లొక్కనమయమున చెప్పట, విచిత్రముగ దోషకమానదు. పోనీ, స్వల్పసంస్కరణములయిన కొనసాగుచున్న వాయునిన, అదియు కనుపించదు. ఏలనన వలు తావులలో ఎక్సైజునలహా సంఘముల నేర్పరచుచున్నారు. కాని వీరు చెలిపిన సలహాలను మండలాధికారులను శరించుటలేదు. ఇట్టిసంఘములవలన నేమిలాభము గలదు? తంజావూరులో నిట్టిదుస్థితి ప్రబలియుండెను. సలహాసంఘపు సిఫార్సులు ఖండికరింపవలసిన విధి కల్పెదరుకు లేదని గవర్నరుగారి పలికిరి. విధి లేకబోయినను, ఆచారములో క్షయినను నటుల జరుగవలదా? తంజావూరు జిల్లాబోర్డు రైల్వేను ప్రభుత్వపరము జేయుటయే శ్రేయస్కరమని, గవర్నరుగారు సలహానిచ్చుచున్నారు. రైల్వేలన్నియు ప్రభుత్వపర మయినగాని అభివృద్ధి గలుగదని, గవ

ర్నరుగారి నమ్మకము. జిల్లాబోర్డు రైల్వేలను నిర్మించుటయనిన, రైల్వేలను ప్రజలనశము గావించుటయే యగును. ఇట్టి సంస్కరణమువలన, ప్రజల సాహసోత్సాహములు వృద్ధిమై, దేశసాభాగ్యమును చేకూర్చగలవు. అందుకు మారుగ, జిల్లాబోర్డు రైల్వేలను తొలగించుటవలన, ప్రజలలో బెరుగుచున్న నిర్మాణశక్తి తప్పక అంతరించును. గవర్నరు గారెటుల సలహానిచ్చినను, తంజావూరుజిల్లాబోర్డు వారు తమహక్కును విడువకుండుట మేలు. ఒకసారి హక్కు తొలగిపెట్టుట మరల నది లభించుట దుర్లభము. జిల్లాబోర్డు రైల్వేలు ప్రజలసౌకర్యమునకెక్కుడు తోడ్పడుచున్న వనుట, అనుభవసిద్ధము. ప్రజల స్వపరిపాలనశక్తి నివి పెంపు జేయుచున్నవి. జిల్లాబోర్డువారు పట్టుదల జూపుచో, తాము బలవంతులమని రైల్వేబోర్డువారు చెలుపుటచే, తంజావూరు బోర్డువారు ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొందురని నమ్మెదము.

ఏడెను: ద్వంద్వ ప్రభుత్వము

ఇంతవరకు ఏడెను ఇండియా ప్రభుత్వపరిపాలనక్రింద నుండెను. ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండి రాజకీయ పైనికపరిపాలనకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వము బాధ్యత వహించుననియు, ఆంతరంగిక పరిపాలనకు మాత్రము ఇండియా ప్రభుత్వము బాధ్యతవహించుననియు, విన్టరుటనుగారు కామన్సు సభలో ప్రకటించిరి. ఏ యీ ద్వంద్వ ప్రభుత్వము? ఏడెను పరిపాలనమునంతను బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారే నిర్వహింపవచ్చును. హిందూదేశమున కనలే అక్కరలేదు. ఇంతియగాక, మూడుసంవత్సరములవరకు సంవత్సరమున కొకటికి హిందూదేశము 250,000 నవరనులను ఏడెనుపరిపాలనమునిమిత్తము చెల్లింపవలెనట. ఆపెమ్మట, ఖర్చులు తగ్గునట. కొత్తమార్పువలన ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఖర్చు తగ్గునయినను, విన్టరుటనుగారు మాధిగ చెప్పలేకబోయిరి. బ్రిటీషువారి లాభము నిమిత్తమై హిందూదేశముపై నిట్టి బరువులను మోపుట, హిందూదేశపు నిస్సహాయస్థితికి నివర్తనము. ఏడెనుపై ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యధికారము తగ్గినను, ధనభారము మాత్రము తగ్గకుండుట చోద్యము.

కార్పరేషను : రివైజును అంచనా

కార్పరేషను బడ్జెట్టులో సూచించని క్రొత్త ఖర్చులను రివైజును అంచనాలో కమిషనరుగారు జూపి, దానినామోదింపవలయు ననుట, పలువుర సభ్యుల కాశ్చర్యముగలిగించెను. దీనిని నిరాకరింపవలయునని, నిన్నటిసభలో నొకతీర్మానము చెచ్చిరిగాని, అట్టి యధికారము కార్పరేషనుకు లేదని న్యాయవాది చెలుపుటచే, సభను పరిసమాప్తిగావించిరి. ప్రజాప్రతినిధులతీర్మానములు బహిరంగముగ నిరాకరింపబడుట శోచనీయము. ఇట్టిదుస్థితి కనకాశము లేకుండ, సిటీ మ్యునిసిపలుచట్టమును మార్చిన గాని, ప్రయోజనముండదు.

మోటారు ప్రమాదము-బాలకునిమరణము

కాన్పూరు, మార్చి 7:—వైస్రాయగా రిక్కిడకశిన్సభకు ఒక దొంగసానిగారి అజాగ్రత్తన మోటారుక్రింద ఒక బాలుడు మరణించెను. ఆమె నిర్దోషియని విడుదలయి బడెను. (ఆ. ప్ర.)

భారత శాసనసభ

కర్నీ బిల్లుపై చర్చ

అనధికారసభ్యులు ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికవిధానమును తీవ్రముగ ఖండించుట

పార్టీ బహుబలములు

డిల్లీ, మార్చి 7:— కర్నీ బిల్లుపై శేటిదినము చర్చ జరుగనుండుటచే భారత శాసనసభయందు సభ్యుల సంఖ్యయు ప్రేక్షకులసంఖ్యయు అత్యధికముగ నుండెను. అందరును ఉండ్రేక పూరితులై యుండిరి. ఇంతవరకు ఏనాడు కూడ శేటిదినము వచ్చినంతమంది ప్రేక్షకులు సభకు వచ్చియుండలేదు. 16 పెన్సిల రేషియో కోరువారు 18 పెన్సిల రేషియో కోరువారు తమకు అనుకూలముగ సమ్యుతుల నిచ్చెదరని తోచినశాసనసభ్యుల నందరిని దూరప్రదేశములనుండి కూడ రప్పించిరి.

ఏకత్వము గెలువవచ్చును?

రెండు పక్షముల విప్యులు కడు శ్రద్ధతో పనిచేయుచు న్నారు. కాని ఏపక్షము విజయముగాంచునో చెప్పటకు వీలు లేదు. ఎవరు గెలిచినను రెండుమాడుకోట్లవ్యత్యాసముతోడనే గెలిచెదరని చెప్పవచ్చును. శాసనసభయందు మొత్తముమీద 140 మంది సభ్యులున్నారు. అగ్రతరగతి పక్షముగారిని కారాగృహమునందున్న మిత్రగారిని వదలవేసిన శాసనసభ్యుల సంఖ్య 138 అని చెప్పవచ్చును. 1925 సంవత్సరమున శేషనలు డిమాండుపై చర్చ జరిగినప్పుడు 130 మంది సభ్యులు మాత్రమే సభకు వచ్చియుండిరి. శేటిదినము చర్చకు కూడ దాదాపు 130 మందే వచ్చెదరని చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వపక్షమున అనగా 18 పెన్సిల రేషియోను ఆమోదించువారు 60 మంది అనగా 16 పెన్సిల రేషియోను ఆమోదించువారు 60 మంది యున్నారుని గట్టిగ చెప్పవచ్చును. ఏవిధమున సమ్యుతి ఇవ్వవలయునో నిర్ణయించుకొననివా రింకను కొందరున్నారు. చర్చ జరుగుకొలది, వీరందరు 16 పెన్సిల రేషియోనే ఆమోదించెదరని, 16 పెన్సిల రేషియో పక్షమువారు నమ్ముచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు తమ పక్షమున అధికసంఖ్యను లాగుటకై అన్నివిధముల ప్రయత్నించుచున్నారు. కావున అధికారుల ప్రోత్సాహములను ఆశలను తియ్యనిమాటలను లొంగి పోరనివా రెందరుందురో చూడవలసియ న్నది.

చమనులాలిగాతి సవరణ

బిల్లును మరల సెలవుకొనితీసి పంపవలయునని డిమాండు చమనులాలిగా రుపపాదించునట్లు నోటిసు పంపియున్నారు. కాని ఈఉపపాదనమును రెండుపక్షములవారు ఆమోదించరు. కాని శేటిదినము వచ్చిన తరువాతరెండు దివానుచమనులాలి గారు తన సవరణ నుపపాదించరని తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు పక్షమువారు 16 పెన్సిల రేషియోను బలపరుపవలయునని తీర్మానించి తదనుగుణముగ సమ్యుతుల నివ్వవలయునని సభ్యులకందగతుల తెలియుచున్నారు. జాతీయపక్షమువారుకూడ ఇట్లే తీర్మానించుకొనియున్నారు. జాతీయపక్షమువారి తరపున కేల్కరుగారు విద్యాసాగరపాండ్యగారు సవరణ నుపపాదించెదరని తెలియుచున్నది.

692 పెటిషనులు

పబ్లిక్ పెటిషనుల కమిటీసభ్యులను మహమ్మదుయాకూలు కె. సి. నియోగి, జమ్నాదాసు మెహత, సి. దొరస్వామిఅయ్యంగారు శేటిదినము శాసనసభవారికి 692 పెటిషనులు సమర్పించిరి. మద్రాసు బొంబాయి బెంగాలు పంజాబు సంయుక్త రాష్ట్రములు మధ్యపలకకాలనుండి ఈపెటిషనులు పంపబడెను. మొత్తముమీద ఈపెటిషనులలో 7682 మంది సంతకములు చేసియున్నారు. వీరందరు రేషియోబిల్లును ఆక్షేపించుచు పెటిషనులు పంపిరి.

కర్నీ బిల్లుపై చర్చ

డిల్లీ మార్చి 7:— శేటిదినమున సర్ అల్లాండ్లరు మిత్రకైటాను, వల్లభాయ పటేలు, సేతుకస్తూరిభాయి లల్లాభాయి, సరోజినీదేవి, ప్రాఫెసరు మదనుగార్లు గౌరవప్రేక్షకుల గ్యాలరీలందు కూర్చుండిరి.

ప్రశ్నితరములు ముగియగనే 11-10 గంటలకు కర్నీ బిల్లుపై చర్చజరుగవలయునని సర్ బాసిలు బ్లాకెటుగారు పాదించుచు ఒకగంటకాల ముషన్యపించిరి.

సర్ బాసిలు బ్లాకెటుగారు పర్యవేక్షించుచుండ 18 పెన్సిల రేషియోను ఆమోదించువారు అప్పటివచ్చు హృద్యులను గావించుచుండెను.

చుమండిరి. (బ్లాకెటుగారి ఉపన్యాసము నిన్నటి పత్రికయందు ప్రకటింపబడెను) పిమ్మట 18 పెన్సిల రేషియోను ఖండించుచు పండితమోక్షగూడు, ఈక్రిందివిధమున ఒకటిన్నర గంట సేపు మాట్లాడిరి.

పండితమాలవ్యా

పండితమాలవ్యాగారిట్లుచెప్పిరి:— ఈబిల్లు క్రిందటి ఆగష్టునెలయందు చర్చకువచ్చినప్పుడు ఇంతముఖ్యమైన విషయములకుగల లాభాలాభము లెవ్వరూ విచారించుటకు సమయము చాలకపోయెను. ఈమారు సభ్యులు దానినినిగూర్చి చర్చించుటకు సంసిద్ధులైయుండి తగిన వ్యవధిని కోరగా ప్రభుత్వమువారు నడుమజోక్యము కలిగించుకొని చర్చసమయమును కొంత కాలమువరకు నిలిపివేసిరి. అంత ముఖ్యమైన ప్రశ్నకిప్పుడు రెండుదినములు మాత్రమే ప్రత్యేకింపబడినది. కొంతమంది అనధికారసభ్యుల హితులు విశేషమైన ఉపన్యాసములు లేకుండ వెంటనే బిల్లుచేయవలసియుండునని కొందరు చెప్పియున్నారు. అంత సర్వకాలములో నింతముఖ్యమైన ప్రశ్న నెటుపరిష్కారము చేయుటకు వీలగును?

నాజెములను ముద్రించుటలో వచ్చినలాభముతో బంగారు స్టాండ్ల రిజర్వును నిర్మింపవలెననియు, దేశములో నిజమైన బంగారు స్టాండ్ల బంగారుకర్నీని ప్రవేశపెట్టుటకు తప్ప యీరిజర్వును మరెయ్యకందుల తప్పయోగింపబడవలయు విధింపబడియుండెను. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు చేసిన యీవాగ్దానమును పూర్తియైన కమీషనువారు పూర్తిగా నిర్లక్ష్యము చేసియున్నారు. సర్ బాసిల్ బ్లాకెటుగారు కూడ యీరిజర్వును రిఫ్ లక్షలకు తగ్గించి అవకాశమును చేసియున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వముయొక్క ఆర్థికశాఖవారు బంగారుకర్నీనూచనను కమీషను యెటుచుంచుచు దానియందు ఏలక్షణసంపాదనగో తెలియుటలేదు.

సర్ బాసిల్ బ్లాకెటుగారుచుచ్చి యీప్రశ్ననుంతయు ఆగ్రహమునందు బంగారు స్టాండ్ల రిజర్వుబ్యాంకు విషయములు సెప్టెంబరులో వచ్చినప్పుడు ఆగష్టు మాట్లాడవలసిన విషయములందు చెప్పిరి.

పండితమాలవ్యాగారు:— ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమంతటామే కమీషనును నూచించినట్టి బంగారుకర్నీ బంగారు స్టాండ్ల స్థాపనల విషయమై తగినసమ్మతిమైన నీయకుండ మారకపురేలు దేశమున కెల్లు అనగదాయకమో చెప్పవలదా? కర్నీ సంస్కరణమున గూర్చి అన్ని విషయములను చెప్పవలదా?

సర్ బాసిల్ బ్లాకెటు:— ఇండియా ప్రభుత్వమువారా స్పీచు నంగీకరింపలేదు. ఆస్పీచును సాగించుటలో పలుచిక్కులుగలవని ఆర్థికశాఖవారు అంగీకరించిరి.

పండితమాలవ్యాగారు:— ఈచిక్కులను ఆర్థికసభ్యుడు తనశాఖయొక్కయు లండనులోనున్న స్నేహితులయొక్కయు సహాయమువలన సులభముగా దాటగలరు. సర్ ఫురూఖ్ ఖుదాసుగారు మారకపురేలు 13-4 పెన్సిల రేషియోనుడలెనని గట్టిగా చెప్పియున్నారేగాని హిందూ దేశములో బంగారుకర్నీని స్థాపించినట్లుయిన తక్కిన చిక్కులన్నియు వాటియంతట అవియే తొలగిపోవునని చెప్పియుండకపోయెను. క్విట్ ఇండియా మోక్షగూడు దయనలన ఇండియాదొరతనము వారేమయు చర్చదీసుకొనలేదు. హిందూ దేశపరిశ్రలో కర్నీ విషయమును శాసనసభవారి ఆమోదనకు పెట్టుట కిదియే మోదటిసారి.

దొరస్వామిఅయ్యంగారు:— ఇంతటితో శేమాదే? అంత సర్దికేవల అధికారములేదా?

పండితమాలవ్యాగారు:— ఇంత ముఖ్యమైన విషయములో ప్రజాప్రతినిధులు అసమ్మతిని తెలిపినపుడు వారియభిప్రాయములను భిన్నముగ సర్దిపెట్టెయ్యకుండు గౌరవమును ఇర్విక్ ప్రభువునకే వదలివేసెదము.

మరియు మాలవ్యాగారిట్లుచెప్పిరి:— బంగారు కర్నీని స్థాపించుటకు తగినంత బంగారును లేదనిన శేనంగీకరింపజాలను. బంగారు కర్నీని జయప్రదముగ స్థాపించుటకు హిందూ దేశమున కావలసినంత బంగారును కలదు. ప్రజలకు మాత్రము మీ

చట్టములయందును ఇవి యాకస్మికముగ మారుచుండవలయు విశ్వాసముండవలెను. ఇది ఇట్లుండ సర్ బాసిల్ గారు కర్నీని యిష్టమువచ్చినట్లు మార్పును రూపాయ విలువను హెచ్చించుచున్నారు. రాజులైవారు దేశములోని తూనికరాళ్ళను నాజెములను యిష్టమువచ్చినట్లు మార్పులుచేయరాదని శాస్త్రము లుద్దోషించుచున్నవి. రేపు శేరుకు 18 చటాకులని చెప్పినచో కొనేవారందరు సంతోషించెదరు. అమ్మేవానికి సరకులు గలవానికిమాత్రము నష్ట మనుభవింపక తప్పదు. ఇట్లు రెండ్యం వత్సరములు గడచినకరువారే “ఏమో వాని కలవాల్సినదిగదా అట్లేయుండని”మృతి చెప్పుట సరియగునా?

అగ్రతరగతి మందలంపు

ఇప్పటికి మాలవ్యాగారిక గంటనుండి మాట్లాడుచుండుటచే నీవిధముగా ప్రతిసభ్యుడును మాట్లాడినట్లయిన చర్చముగి యదని అగ్రతరగతి మందలించెను. (వినుడు వినుడు.)

పండిత మాలవ్యాగారు:— అంత ముఖ్యమైన ప్రశ్నను గూర్చి మాట్లాడుటకై మరెన్నిరోజుల ప్రత్యేకింపబడి యుండవలసినది

అగ్రతరగతి:— ఈ యధికారము అగ్రతరగతికి లేదని మీకు తెలిసియేయుండవచ్చును.

పండిత మాలవ్యా:— మీ ద్వారా ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించుకొనుచున్నాను.

సర్ బేసిల్ బ్లాకెటు:— తాను చెప్పదలంచుకొన్నదానిలో చాలభాగము అంతయుగాదు. (నవ్వు) రిజర్వుబ్యాంకు బిల్లు వచ్చినప్పుడు పండితుడు చెప్పవచ్చునని శేను నూచించవచ్చునా?

పండితమాలవ్యాగారు తిరిగియిట్లుప్రారంభించిచెప్పిరి:— 13-6 పెన్సిల మారకము సరకులు కొనువానికి గాక బ్రిటిషు దిండుకులకే లాభకరము. సర్ బేసిల్ బ్లాకెటుగారు హిందూ దేశములోని వ్యవసాయవారులక్షేయమునే గోరినట్లుయిన 13-6 పెన్సిల మారకముచేసిన అవకాశమును తొలగించుటకై లాండు రిమిన్యూగిస్తును తిరిగి విధించి మరెన్ని యితరపనులను శేయవలసియుండును. బంగారు స్టాండ్ల బంగారు కర్నీయే హిందూ దేశమునకు శాశ్వతమైన లాభమును చేకూర్చగలవు.

రోజుమాచేయువారికి కొంతనష్టముండవచ్చును. కాని వాకార్కి స్నేహితుడు అంగీకరించినట్లుగా 13-6 పెన్సిలు న్నట్లయిన పరిశ్రమలు న్యూజెంక పోవుటయు తటస్థించును. నిరదోగము నెక్కువగుటయు తటస్థించును. పెట్టుబడిదారులకు నష్టముచచ్చినప్పుడు కూలిపనివారలకు గడులుండునా?

చమకలాలిగారు:— 2-షిల్లింగల మారకము ప్రకారము బొంబాయిమిల్లు యజమానులు 12 కోట్ల లాభము తీసిన మాటయేమి? (అధికారసభ్యుల చప్పట్లు)

పండితమాలవ్యాగారు:— 2-షిల్లింగల మారకమెంత అన్యాయమో వారుదానిమీద లాభముతీయుటయు సంత యన్యాయము. కాని హిందూ దేశమునపీల్చి రివర్సుకొన్నిలువలన ఆంగ్లేయులు 30 కోట్ల లాభముతీసిన మాటయేమి?

సర్ బేసిల్:— ఇప్పుడు తిరిగి మరెయ్యక అవకాశమేల యొసగెదరు? (వినుడు వినుడు.)

పండితమాలవ్యా:— హిందూ దేశము బాధపడుచుండగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి మేలుకలుగచేయుటకును సర్దును బట్టలు జూపుటకును దేశక్షేయములే బలియాయబడినవి. బ్రిటిషు పరిశ్రమలు నష్టపడుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిగీ కరింపరు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు పనివారలకు ముట్టిపెట్టెరారా? (నవ్వు)

యూరపియనులలో నొకరు:— ఆ. ఇప్పుడు ముట్టియే పెట్టుచున్నారు (నవ్వు)

పండితు డిప్యూటీ గంటన్నరసేపు మాటలాడియుండెను. సభవారంత ఫలదాకరములకు లేచిరి.

సర్ విక్టరు సానూను

ఫలదాకరమున సర్ విక్టరు సానూనుగారిట్లు చెప్పిరి:— నిప్పుడుగాని శేనొక నిపుణుడను కానీ నాకు తెలియును. కాని నిపుణుడైనట్టివాడుమాత్ర మెల్లప్పుడును సరిగానే ప్రసరించునని నా యనుభవమువలన శేను చెప్పజాలను. ఈ పుణులను నమ్ముకొనియే శేనశేకమారులు నష్టపడియుంటిని. జూయన్ 12 మాసములలో నీకర్నీప్రశ్న మాలాగ్రముగ తెలుసుకొనవలెనని శేను ప్రయత్నములను చేసియుంటిని. హామీ చార్జీలను తీసివేసినట్లయిన జాతికంతటికిని పూర్ణముగా లాభము కలుగునని నానమ్మకము. ప్రతివ్యవసాయదాతునికిని తన ఫలసాయమునకు రూపాయిలు లెక్కనగా వచ్చినను తాను కొనునట్టి వస్తువుల ధరలు తగ్గినట్లయిన లాభమును పొందగలడు. ప్రాఫెసరు కీస్సుగారు వ్రాసిన కరపత్రమునం డేమిగలదో తెలియునా? ఇంగ్లాండునందు మారకము హెచ్చుటకార్కి కులకు కూలిని తగ్గించుటకై ప్రభుత్వమువారు చేసిన ప్రయత్నమేననియు, టన్నును మూడుపెన్సిలుగా వచ్చుచున్న లాభ

మును 13.9 పెన్సిల్ నవ్యముగా మార్చిన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారి చర్యలను బొగ్గు సమైజ్య జరిగెననియు నందు తెలుపబడెను. కాని హిందూ దేశములో మారకమును హెచ్చించుటకై ఇండియా దొరతనమువారు జేసిన ప్రయత్నములను ధర్మలేమియు తగ్గలేదు. మారకము హెచ్చినందువలన కలుగులాభము హిందూ దేశమునకు గాక అమెరికాకు ఎక్కువగా అప్పువడియున్నందువలనను తనకు కావలసిన ఆహారపదార్థముల కొరత విదేశములమీదనే ఎక్కువగా ఆధారపడియుండుటచేతను ప్రేటుబ్రతుకుకే యందువలన యెక్కువలాభము చేయగలదు.

ఒక్క ప్రతిపండించువానివిషయముచూచారించెదము. 13.4 పెన్సిల్ రేషియోయున్నప్పుడు ఎగుమతిచేయబడు ప్రతి నూరురూపాయల ధర్మయెనట్లయిన 1 పెన్సిల్ 6 పెన్సిల్ ప్రకారము 47½ రూపాయలేయగను. అనగా నూటి 12½ తక్కువన్నది ఇప్పుడు ప్రతిపండించువానిస్థితి మరింత అన్యాయముగా నున్నది. ప్రపంచధర్మల నూటికి 50 శాతము పడిపోయినది. ఎట్లయినను ప్రస్తుతపు పండించుట కగుభివృద్ధి పంబుల పండించువాడు లాభములను తీయజాలడు. అయినప్పటికిని ఎగుమతి చేయునప్పుడు నూటికి 12½ తక్కువగా అంగీకరింపవలసిన యున్నది. లేకా హిందూ దేశములో కావలసినగానికి అమెరికను ప్రతిని దిగుమతిచేయుచుండగా చూచుచు యురకుండవలసివచ్చుచున్నది. పంటలు పండింకొన్నవారికి మొత్తముమీద నష్టమేనచ్చినదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియున్నారు. ధర్మల అలవాటై పోయినవను అభిప్రాయముతో కరెన్సీ కమిషను యెదుట సాక్షులొక్కొక్కరుగా 18 పెన్సిల్ మారకమునకే అనుకూలభిప్రాయమును తెలిపియున్నారు. అప్రత్యక్షమైన అధికపు పన్నులవలన ప్రభుత్వమువారికివచ్చు లాభములు విజేతలు దిగుమతులతో పోటిచేయుచున్న ఉత్పత్తిదారుల మీదనే పడుచున్నవి.

13.4 పెన్సిల్ నున్నట్లయిన వ్యవసాయదారు లెక్కువగా ఉపయోగించు నస్తువులధరలే పెరిగిపోవును. కిచెన్ గారివంటి నిపుణుడు ప్రపంచధర్మల పడిపోవునని ముందే చెప్పియున్నాడు. కావున ఎక్కువ మారకపురేటువలన ఎగుమతిచేయబడు పదార్థములకే నష్టమువచ్చును. కాని తిరిగి అన్నింటిని సరిపుచ్చునప్పటికి ఎంతో మంది నష్టపడవలసియుండును. కండ్లవేయనగా నియమితమైనకూలి సంపాదించుకొనువారికి పెద్ద రేషియో ప్రకారము లాభములేదు. ఏలనజీవిత పరిమాణముతగ్గులయే లాభముగాని వేరులాభమేమియులేదు. కొన్ని చోట్ల అనగా వర్తకము మందగించినప్పుడు పురుషులలో కొంతమందికి ఉద్యోగములు పోవును. అప్పుడు వారాధార మేమియులేక అల్లాడవలసివచ్చును. మూడవ దేవున మారకపురేటును నిర్ణయించునప్పుడు బడ్జెటును సూచించినవారా ఆర్థికసభ్యుని మనముందులేకపోయినను ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికములకు లాభము గలిగెను. ఋణదాతయొక్కయు ప్రభుత్వముయొక్కయు లాభముకొరకు ఎగుమతిచేయుచున్నట్టి వారిమీదనే కాసనసభ్యులు భారమును మోపవలసిరా?

ఇంకను అలవాటుపడనట్టి 18 పెన్సిల్ మారకమునకు సరిపెట్టుకొనవలెనని భారతకాసనసభవారు దేశమును నిర్బంధించెదరా! లేక పూర్వపురేటునే ఉంచవలసినదని ప్రభుత్వమువారివేదాంతరా? ఆర్థికసభ్యుని పనియేమాత్రమును కులభిముగాలేదు. 18 పెన్సిల్ కంటే ఎక్కువరేటును కోరిన బ్రిటిష్ అధికారుల తరపున ఆత్మదాహరాడవలసివచ్చెను. ఒకప్పుడియన హిందూ దేశమునకే పప్పును 13.5 పెన్సిల్ కంటే యెక్కువమారకపురేటుండిరాదని వాదించి యిప్పుడుతిరిగి వారికిని నీరికిని రాజీప్రయత్నించుచున్నారు. కుదుర్చువలెనని ఆర్థికకాశ్వా పునర్నిర్మాణమునకు సర్ బాణీలోగాకే కారకులు. ఇప్పుడుతిరిగి 13.4 పెన్సిల్ మారకమును విశేషప్రదనములకలుగకుండ సాపేక్షపరచిన సర్ బాణీలో బ్లాకెటుగారి జ్ఞానము బుద్ధికులత ప్రభుత్వ ప్రయోజనములమీదనే ఆధారపడవలసి యున్నది (చప్పట్లు).

డాక్టరు మెక్ కేలుగారు

డాక్టరు మెక్ కేలుగారు బిల్లుసామోదించుచు కార్మికులక్షేమమునకై మారకపురేటును పై యంచవలెనని హాస్యరసపూరితముగ మాట్లాడిరి.

1925 సంవత్సరమును ఆర్థిక కౌన్సిలమునందు ప్రాసెసరుగానుండి రాబడిపన్ను నిచ్చునప్పుడు 13.6 పెన్సిల్ మారకము ఫనికి రాదని అనుకూలభిప్రాయమును తెలిపిరి. అందువల్లనే సేనిపుడు 13.4 పెన్సిల్ మారకముండవలెనని చెప్పుచున్నాను. పెద్దనవ్వు వెంగ్లీ కమిషనుయొక్క దాదాభాయి వాణిజ్యగారు సాక్ష్యమిచ్చుటలో వెండిని బంగారములోనికి మార్చుటలో జనసామాన్యమునకు క్రూరముగా నుండక తప్పదని చెప్పియుండిరి సర్ బిక్టరు సానూసుగారి అనుచరులలో నొకరు ధర్మల పైకిపోవుచుండగా హులి తగ్గిపోవుచున్నవని చెప్పియుండిరి. (నవ్వు)

సర్ పి. థామసుగారు—ఎవరు వారు?

డాక్టరు మెక్ కే—పాపము నారి కన్యాయము చేయదలచుకొనలేదు.

చిట్టచివరకు కార్మికులకు లాభకరమగునది 13.6 పెన్సిల్ లేననియును అంతకంటే మంచిరేటులేదనియు అందువలనదానినే ఆమోదించుచున్నానని చెప్పెను.

సర్ పుగుషోత్తమదాసుగారు

పిమ్మట అసభీకాసభ్యులు కరతాళధ్వనులు గావించి 16 పెన్సిల్ రేషియోను బలపరచుచు సర్ పుగుషోత్తమదాసు తామారుదాసుగారు ఒకగంటసేపు ఈశ్రీండివిధమున ఉపన్యసించిరి:—

నేను కరెన్సీకమిషను సభ్యులకు నన్ను పును బంగారు 13.4 పెన్సిల్ ప్రకారమును బలపరచుచు నివేదికమును తయారు చేసెదని. రేషియో మార్పు అంతముఖ్యమైనది కాదని సర్ వేసి బ్లాకెటుగారు మంత్రిపర్యాయము చెప్పియుండిరి. కాని ఇప్పుడు రేషియోసభ్యులు మార్పు మైనవనియు మారకపురేటును సీరపరచుట అవసరమనియు చెప్పుచున్నారు.

ఈవిషయమై నిర్ణయమొనగట భారతకాసనసభవారి ధర్మయెనట్లది. రూపాయవిలువను హెచ్చించుటను గురించియు తగ్గించుటను గురించియు డాక్టరు మెక్ కేలుగారు మాట్లాడిరి. కాని రివర్యు కాన్సిలులవల్ల దేశమునకు విపరీతమగు నష్టమేర్పడినపుడు 16 పెన్సిల్ నుండి రూపాయ మారకపురేటును ప్రభుత్వమువారు క్రమముగ హెచ్చించిన విషయము మెక్ కేలుగారికి తెలియదు కాబోలు. ప్రభుత్వమువారిచర్యను పొలరుకమిటివారు తీవ్రముగ ఖండించిరి. ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక బిధానము ఈవిధమున విపరీతమైనదనటచే దేశమున వెండి నాణెముల చలామణి ప్రబలెను. దేశమునందలి బంగారును ఇంగ్లాండునకు పంపుట ఆచారమయ్యెను. యుద్ధసమయమున ఇంగ్లాండునకు ఎంతో బంగారము పంపబడెను. అందుచే విదేశములతో వర్తకసంబంధములను పరిష్కరించుకొనుటకు తగినంతబంగారము లేకపోయెను.

బాల్లింగుటను స్క్రీత్ కమిటి

పిమ్మట ఈవిషయమై బాల్లింగుటను స్క్రీత్ కమిటివారు విచారణపరిచిరి. భిన్నాభిప్రాయము తెలుపుచు సంఘసభ్యుడను డెలాలుగారు ప్రకటించిన ప్రత్యేకనివేదిక చరిత్రాత్మకమైనది. కాని ప్రభుత్వమువారు డెలాలుగారి మాడవలను నిరాదరించిరి. అయినను అదిమొదలు నేటివరకు మారకపురేటు 16 పెన్సిల్ ప్రాంత్యముననే యున్నది. వర్తకపరిస్థితులను సరించి మా ర క పు రే టు నిర్ణయమగు సాంప్రదాయము త్యజింపబడినది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారే మారకపురేటును నిర్ణయింప నుద్దేశించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు కొంతకాలము రెండుపిల్లింగుల రేషియోను సీరపరచయత్నించిరి. మొదటినుండియు రుసుకు లాభముకలుగు విధమున మారకపురేటును నిర్ణయింప ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచుండిరి. ఈవిషయములందు ప్రభుత్వమువారు జోక్యముకలుగజేసికొనక వర్తకపరిస్థితులను సమసరించి మారకపురేటు ఏర్పడుటకు అవకాశముకలుగజేసిన ఎట్టిచిట్కా-ఏర్పడియుండదు. స్వలాభము కొరకు ప్రభుత్వమువారు రూపాయవిలువను అధికముచేసిరి. మరివి ఇతరదేశమునందు ఏప్రభుత్వమువారుమాడ ఇట్లుచేయుండరు. ఇదితప్పువార్తమని ఆర్థిక సభ్యులే ఇండియా కార్యాలయమువారికి తెలిపిన విషయము నాకు తెలియను. మారకపురేటును నిర్ణయించు విషయములందు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని భారతీయులు విశ్వసించవలరు. అందులకే బంగారునాణెముల చలామణిని భారతీయులు కోరుచున్నారు. అప్పుడు ప్రయోజనపునాపు విలువపడయమై చిక్కుచుండును. ఇట్టి ముఖ్య సమస్య సంవత్సరమున ఆర్థికవిషయములందు నిపుణుడను సర్ వేసిబ్లాకెటుగారు భారతీయుల అభిప్రాయములను అంగీకరింపవలసినట్లు విచారకరమగు విషయము. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు 18 పెన్సిల్ రేషియోను సీరపరచిన ఆర్థిక విషయములందు ఇంతవరకు గావించిన అక్రమములకన్న యిరమగుమన అన్యాయమును గావించినవారయ్యెదరు. 16 పెన్సిల్ రేషియో నిలవియున్న యంత్రాయధికారులు ఎక్కువమెలలను తమకు కావలసిన ప్రతిని కొనవలెను. 18 పెన్సిల్ రేషియో ఏర్పడిన సామాన్యజనులను రేగినప్పుడు ఏర్పడును. కాలన యంత్రాయధికారులు స్వలాభముకొరకు 16 పెన్సిల్ రేషియో కోరుచున్నారని చెప్పుకూడదు. భారతదేశమందలి బీదలస్థితిగతులు అంగ్లేయులకు తెలియను?

జీతములు

రేషియో సీరపడకున్న జీతములవిషయమై ఇబ్బందు కల్గుచునని ఆర్థికసభ్యుడు తెలిపెను. 16 పెన్సిల్ రేషియో సీరపడిన సమైక్య అధికమగునని ఆర్థిక సభ్యుడు పేల వి

చ్చిరి. కాని 18 పెన్సిల్ రేషియోనే కార్మికులకు సమస్యల సధికము చేయునని చెప్పవలసియున్నది.

బ్లాకెటుగారి 11 ప్రశ్నలు

బ్లాకెటుగారు 11 ప్రశ్నలడిగిరి. వాటికి నేను సమాధానము చెప్పుచున్నాను. యుద్ధమునకు పూర్వమునందు మారకపురేటుకన్న హెచ్చు మారకపురేటును సీరపరచుటకు ప్రపంచమునందు ఏదేశమువారుమాడ ప్రయత్నించలేదు. భారతదేశమున మాత్రము ఇట్లు ప్రత్యేకముగ మారకపురేటును హెచ్చించుచు తనదనిమీదుని ఆర్థికసభ్యుని ప్రశ్నించుచున్నాను. 1922 సంవత్సరమునుండి భారతదేశమున బంగారు నాణెములే ప్రమాణములుగ నుండునట్లు చేయవలయునని భారతదత్తముల కోరుచుండిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు వర్తక పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగాని మారకపురేటును సీరపరచుచు బంగారునాణెములకు ప్రమాణము కలుగ నుండునట్లు చేసిరి.

1926-27 సంవత్సరమున రిజర్వు లేకుండనే కరెన్సీకోట్ల చలామణిని అధికమొనర్చి ప్రభుత్వమువారు ఆర్థికవిషయములందు విషమస్థితి తెచ్చిపెట్టిరి. వర్తకపరిస్థితులను పాటింపక వర్తకపరిస్థితుల కనుగుణ్యముగాని మారకపురేటును సీరపరచి బంగారునాణెముల ప్రమాణమును అవగీకరింప ప్రభుత్వము ప్రపంచమున మరే ఇతరదేశముకంటె యున్నదా అని ప్రశ్నించుచున్నాను. ఇంతవరకు రిజర్వు నికేక ఎంతవో సర్దులేటుచేయబడెనో ప్రభుత్వమువారు తెలుపలేరు. ఈ విషయముల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు తెలుపవలయునని కోరుచున్నాను. ఏలెక్కలు ఆగ్రహముగైకొని 15 పెన్సిల్ రేషియో న్యాయమైనవని ఆర్థికసభ్యుడు నిర్ణయించెనో తెలియకున్నది.

16 పెన్సిల్ రేటు ధర్మమైనది.

1914 సంవత్సరమువరకు 16 పెన్సిల్ మారకపురేటు నిలవియుండెను. విదేశములందలి వ్యవసాయ అన్యాయము కలుగజేయువలయునని భారతదేశమువారికి ఉద్దేశములేనందున యుద్ధసమయమునాడే దీర్ఘకాలము 16 పెన్సిల్ రేటు నిలవియుండెను. కావున 16 పెన్సిల్ రేటు భారతదేశమునకు తగియున్నదని చెప్పవలెను. కాని ఇప్పుడు 18 పెన్సిల్ రేషియోను సీరపరచవలయునని సర్ బ్లాకెటుగారు కోరుచున్నాడు అనగా ఇంతవరకు (16 పెన్సిల్ రేషియో చొప్పున) సవరమునకు 15 రూపములు ఇచ్చుచున్నారు. ఇక సవరమునకు (18 పెన్సిల్ రేటుననుసరించి) యు 13.5-4 తోనే తృప్తిపాంపవలయునని బ్లాకెటుగారు కోరుచున్నారు. ఇందువల్ల కలిగిన లాభమును రాష్ట్రీయకర్మములను తగ్గించుటకును ధనమును సమైక్యచేయువారికి లాభము కలుగజేయుటకును వినియోగించ బ్లాకెటుగారు యుద్దేశించుచున్నారు. ఈదేశములూ వ్యాపామణింగ్లండునందలి వ్యాపారముకన్న అధికమైనది. ఇంగ్లాండులో మారకపురేటు సీరపరచుటకు 2 సంవత్సరములు పట్టినది. భారతదేశమున సీరపరచుటకు 10 సంవత్సరములైన పట్టును. 16 పెన్సిల్ రేషియో ప్రమాణముని చెప్పుటకు ఆధార మేమని బ్లాకెటుగారు ప్రశ్నించుచున్నారు. కాని బంగారు నాణెముల చలామణి బంగారు నాణెముల ప్రమాణము కోరుట భారతీయుల జన్మహక్కు. బంగారు నాణెముల ప్రమాణమును సాపేక్ష భారతీయులు కంఠము కట్టుకొనియున్నారు. ఇంగ్లాండు వర్తకమునకు ఇబ్బంది కలుగననియు ఇంగ్లాండు వర్తక పరిస్థితులందు సంవలనమేర్పడు ననియు, అందుచే బంగారు నాణ్యముల ప్రమాణమునే ర్పరుపవలెననియు ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పుచున్నాడు. 16 పెన్సిల్ రేటునుండి 18 పెన్సిల్ రేటునకు మార్పు ప్రభుత్వమువారిప్పుడు యత్నించుచున్నారు. క్రమముగ 20, 22, 24 పెన్సిల్ నరకు మారకపురేటును హెచ్చింప ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదరు. అప్పుడు బంగారు నాణ్యముల చలామణి ఏర్పడుట అసంభవమగును. ప్రభుత్వమువారి బడ్జెటులు లోటులేకుండునట్లుగను పన్నులు అధికము కాకుండునట్లుగను ప్రతిసంవత్సరము మారకపురేటు హెచ్చింపబడును. రూపాయ విలువను కృత్రిమముగ హెచ్చించుట ప్రజలను మరింత పీడించుట ఆచారము కాగలదు. భారతీయులు ఇట్టి విపరీతపరిస్థితులను సహించవలరు. 1920 సంవత్సరమున బావింజుటకుమిటివారు పేరా ప్రకటించి 24 పెన్సిల్ సీరపరచయత్నింపకున్న 18 పెన్సిల్ రేటు సీరపడియుండెడిది. కాని భగవంతుడు దయచలచి బీదలకు తోడ్పడెను. బావింజుట నుకమిటి వారి ప్రయత్నములు విఫలములయ్యెను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు క్రమముగ మారకపురేటును హెచ్చింప ఉద్దేశించుచున్నారు. ప్రభుత్వసభ్యులు ఇట్టి కృత్రిమమార్గములవలంబించినను రాజప్రతినిధిగారిందుల కంగీకరింపరని నమ్ముచున్నారు. ప్రపంచమున ఇట్టివిధానమునకు సామ్యములేదు. కావున సభవారందరు 16 పెన్సిల్ రేటునే బలపరచవలయునని కోరుచున్నారు. (కరతాళధ్వనులు.)

అర్ధమూడుగారు

పిమ్మట అర్ధమూడుగారు చెప్పిరి:— సర్ పురుషోత్తమదా... భావదాసుగారు సర్ బిక్టరు సామూహిక నిజమును కప్పిపుచ్చి అనననరహితములను చర్చను తెచ్చినట్లు మునుపరుపించిరి. 16 వేలల రేషియోను అంగీకరించినవరకు ప్రపంచమున సంపదనమేర్పడును. రూపాయవిలువను తగ్గించుట చే ఏవిధముగ లాభముకలగనో తెలియకన్నది అపూర్వవారిని అన్యాయముచేయుటకై నాన్యాయమును తగ్గించవచ్చును. నిజముగ జేరేమునకు లాభమునుగనిండు ఆర్థికవిధానమును సభ్యులు అంగీకరింపవలయునని కోరుచున్నాను.

ఇప్పుటికి 5-30 గంటలకునే బిల్లుపై చర్చజరుగవలయును ఉపపాదనముపై సమ్యక్తులు పుష్కలముగా ఉండెను. ఈ ఉపపాదనము ఏకగ్రీవమును ఆమోదించబడెను. బిల్లునందలి క్లాజులపై చర్చ చేపట్టినను జరుగెను. (అ. ప్రె.)

పశులుగారి జీతమును తగ్గింపవలయునను ఉపపాదనము గావించబడునా?

శ్రీనివాసఅయ్యంగారి ప్రకటన

శ్రీనివాస అయ్యంగారు అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ద్వారా ఈక్రింది ప్రకటనను గావించుచున్నారు:— పశులుగారి జీతము వారు పుష్కలముగ తేవనియు అందుచే వారి జీతమును తగ్గింపవలయునని నేను అభిప్రాయపడెను. మునుపటినుండి ఉద్దేశించుచున్నాననియు బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక శ్రీనివాసఅయ్యంగారు ప్రకటించినట్లు. ఈ ప్రకటన కేవలము అసత్యమేనని నావిదాన కోపముగల మిత్రులు కొందరు ఇట్టి అసత్యవాదమును స్పష్టించుచున్నారు. కాని ఎన్ని అపవాదములు ఏర్పడినను నా పశులుగారు నేను నిలచియుండగలను." (అ. ప్రె. ప్రెము.)

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘనభ

ఈనెల 4-వ తేదీని క్రొత్తఢిల్లీలో భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘనభ జరిగినది.

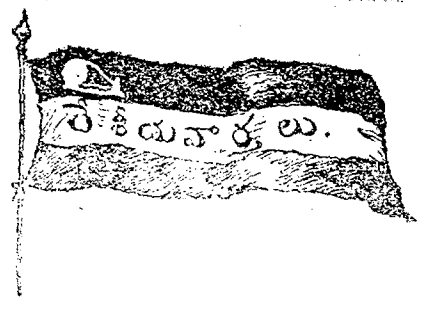
“భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘనభ 17-2-27 న చేసిన తీర్మానము ప్రకారము నియమించబడిన ఎలక్షన్ బోర్డు వారు కలకత్తా కార్యకేంద్రము ఎన్నికలను నిర్వహించుటకు అర్హులకే కలకత్తావారులు ఓట్లు యివ్వవలెనని కోరుచు కార్యసంఘనభ్యుల సంతకముతో నోట్లజ్జ ప్రింట్ చేయబడెను.” అనుతీర్మాన మాసభలో నామోదించబడెను.

విజ్ఞప్తి

మాడేండ్లక్రియ చేసేటందుకు ప్రకటించబడుచున్న కలకత్తా నగరమునందు కార్యకేంద్రము ఎన్నికలలో సభ్యులగువారును బహుమందురీ గాన దానుగారి సందేశమును విధానమును కొనసాగించుటకు సాధ్యమయ్యెను కానాడుటకు బానిగానుపయోగించగల శ్రేష్ఠులైన ఆర్థ్యులను పంజాబ్ కాంగ్రెసు సంఘమువారు కార్యకేంద్రము ఎన్నికలను నిలుపుటకు తగిన సహాయముచేయుటకు భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారి కింకనునుబోర్డును యేర్పరిచిరి. విదేశీయులకు నిరంకుశత్వముతోను భారతదేశమును స్థిరముగల విదేశీయులతోను స్వరాజ్యము కొరకు కలసియున్న సంఘమును దీనిబయలు ముఖ్యముగా గుర్తింపవలసినది. కావున యీసారిగూడ కార్యకేంద్రము ఎన్నికలలో కాంగ్రెసువారు మొదటగా ఎన్నికలనుచేయుటకు విషయముగా నున్నది. కావున ఎలక్షన్ బోర్డువారిచే నిలుపబడిన అభ్యర్థులకే కలకత్తానగరమునందు బిల్లుపెట్టునట్టి నని కాంగ్రెసుపక్షమున మేము కోరుచున్నాము.

కలకత్తాలో కాంగ్రెసువారందరును అభిప్రాయభేదములను వదిలివేసి కార్యసంఘమువారి పరిష్కారము నామోదించగోరెదము. సభ్యులముతో జేరేపాతమును కోరి బోర్డును నియమించిరి గాన బోర్డువారిచే నియమించబడిన అభ్యర్థులను కాంగ్రెసు జాతీయపక్షమువారు పోటీచేయునాడెను. వారు ఎన్నికలలో స్వస్థులు సరలప్రయత్నములు నొనరింపబడెను” అను విజ్ఞప్తి ప్రకటించబడెను. ఆదిజ్ఞప్తిపై శ్రీనివాసఅయ్యంగారు రంగసామయ్యంగారు బంసూరి ప్రకాశంగారు శ్రీమతి సరోజినీ పండిత మోహనానందప్రసాదగారు టి. ఆర్. పూర్ణుగారు సంతకములనుపెట్టెను. (శ్రీ ప్రెసు.)

కలకత్తా, మార్చి 7:— తెంగూరు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సమావేశము మాదాలో. 16,17 తేదీలలో జరుగను. (అ. ప్రె.)

తిరుమనాపల్లి మార్చి 7:— వరదయ్యంగారిభార్య హత్యసందర్భమున మువ్వల అనుమానముల అరెస్టుచేసిరి. సగలన్నియు దొంగిలించి. ఇంటిలోపనిచేసిన వడ్డాబత్తులే హత్యగావించిరిని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బెంగళూరు మార్చి 7:— గాంధీమహాత్మునకు స్వాగత మిచ్చుటకు బెంగళూరు పురపాలకసంఘము తీర్మానించెను. (అ. ప్రె.)

మచారీపురము మార్చి 7:— మకీరుముంపట వాద్యముల విషయమై రాజీనామాచేసినది. మకీరుల యెదుట ప్రార్థనసమయములందు తప్ప హిందువులు వాద్యములతో పావమును. (శ్రీ. ప్రెసు.)

ఇందూరు, మార్చి 7:— సంఘ ద్వేష ఫలితమును కొట్టాలట సందర్భమున మౌత్తిబులుగనీగారిని అరెస్టుచేసిరి. ఫిబ్రవరి 14 నుండి ముమారు 311 మందిని అరెస్టుచేసి రిమాండునందుంచిరి. (శ్రీ. ప్రెసు.)

నాఖాలీ, మార్చి 7:— దీనివనంధ్ర విశ్వాసుగారిని ఆర్థిక నాస్థ్య క్రింద అరెస్టుచేసి బంతురాగ్రామమును దాటరాదని హెచ్చుమును బారీచేసిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

త్రివేండ్రుము, మార్చి 7:— తిరువాన్కూరు మహారాజా వారు నేడు శాస్త్రీకప్రదర్శకము బహిరంగమొనర్చిరి. (శ్రీ. ప్రెసు.)

బెంగళూరు, మార్చి 7:— బూడిపడగలో జరిగిన ఖడ్గా యందు 84 ఏనుగులు పట్టుపడెను. (శ్రీ ప్రెసు)

రంగూరు, మార్చి 7:— స్వేదగాను వెగోదాలో బహిరంగసభ గావించి రివరెండు ఉత్తమానికి అన్ని కలలుతముల వాడును స్వాగత వర్పించిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

పాపూ, మార్చి 7:— హిందూమహావ్యవస్థ కొట్టాలట సందర్భమున 36 మహావ్యవస్థులకు రెండేండ్ల కఠినపరకము విధించిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి, మార్చి 7:— వార్షిక ఇంజనీ కేసు ఇండియన్ డెయిలీమెయిన్ పత్రికలో ప్రచురించుచు బాన్సీ బిల్లు అని (వాసింయలకు వారిపై చర్యతీసుకొనుటకు ఆదేశముగారికి హైకోర్టువారు అనుజ్ఞవోసంగిరి. (అ. ప్రె.)

నగలకొరకు ప్రాణముతీయుట

కలకత్తా, మార్చి 7:— రామబ్రహ్మ అను మిల్లు హాలి నగలున్న బాలని హత్యగావించి నగలతీసికొనెను. హంతకుడు జైలునుండి దున్నాడు. (శ్రీ ప్రెసు.)

8 వ తేదీని తణుకు ప్రజలు సభచేసి తణుకుతాలూకాకు ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డు కావలెనని తీర్మానములు గావించిరి.

వతాప కస్తూరి మాతలు

మిక్కిలి ఘాటును నువాసనగలది

1-2 మాత్రలను పుష్కలముగా ఆనందముగా నుంచుట యేగాక అత్యంత వాయువు, జలము, ద్వారము, దగ్ధ, ఉబ్బనము, కళము, చిన్నదగ్ధ గణము, కిలరా, క్షేగు మొదలగు అనేకముల వ్యాధులను హరించుటయేగాక బలమును, శక్తిని, ఆరోగ్యమును గలిగించు వర్షప్రసాదము ప్రతి స్త్రీకూ ముందుండవలసినది.

250 మాత్రల సీసా 0 4 0
12 సీసాలు 2 8 0
వి. పి. చార్జి ఎన్నటికైనా 0 6 0

పి. శి. ఏ, అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం
తెలిపి - నెలవారు పట్టె.

మహాత్ముని సంచారిము

కుమారుని పెండ్లికివెళ్లుట

పూనానగరమున కేగుట

మహాత్ముడు పూనానగరమున కేగి ఆచ్చట పెక్కు బహిరంగసభలలో నుపన్యసించెను. భిక్షునిధికి ధనమును పనులు చేసెను. మహాత్ముని కుమారుడు వణీలాలు గాంధీగారికి ఆశీలాలో వివాహము జరుగనుండుటచే 5-వ తేదీ ఉదయమున మహాత్ముడు పూనానుండి ఆశీలాకు బయలుదేరినను (అ. ప్రె.)

మహాత్ముడు మరల ఆశ్రమమును చేరుట

నేడు 8-వ తేదీ ఉదయమునకు మహాత్ముడు మున్నగువారు ఆశీలానుండి రైలులో అహమదాబాదుచేరి వారందరును రైలుస్టేషనునుండి కబర్నత్తి సత్సంగిహాశ్రమమునకువెళ్లిరి. మహాత్మునకు 10 వేల రూపాయల నియ్యదలచుట

మైసూరు సంస్థానమునందలి చిక్మగలూరులో బహిరంగసభ జరిగినది. మహాత్ముడు ఏప్రిల్ 8 లో ఆచటికి వచ్చినప్పుడు 10వేలరూపాయలనుసమర్పించుటకుతీర్మానింపబడెను ఆమండలమున ధనమును సమహర్చుటకు సంఘమేర్పరచబడెను

— బెంగళూరులో గుజరాతీలు మార్వాడీలు

10 వేల నియ్యదలచుట

బెంగళూరులో గజరాతీయులును మార్వాడీలును సభ చేసి మహాత్ముడవటికి ఏప్రిల్ 8 ల 12-వ తేదీని వచ్చినపుడు ప్రత్యేకముగా వడవేల వర్పించుట తీర్మానించిరి (అ. ప్రె.)

శ్రీ మైదవోలు భ్రమరాంబా గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము-నెల్లూరు

తే 4-8-27 ని

పైగ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము తే 4-8-27 ని సాయంత్రము 4 గంటలకు శ్రీమతి టి. కాంతమ్మ (జిల్లాడాక్టరు గారి పేజరు టి కంకరికామ్మగారి కుమార్తె) గారి అధ్యక్షతన చాల జయప్రదముగ నెజరేర్పడెను సభలో ఘమారు 300 మంది స్త్రీలు సమావేశమైరి ప్రథమమున శ్రీకృష్ణారీదేవి విద్యాలయ బాలికలచే ప్రార్థన గావించబడెను తరువాత వారే కొన్నిపద్యములు వార్షికోత్సవస్వాగతమును గురించి చదివిరి తరువాత మేడమ్ మెంకెటు దొంసానిగారు గ్రంథాలయమున పత్రికలు- వాటి ఉపయోగమును, గురించి యుపన్యసించిరి పిమ్మట శ్రీమతి పాణకా కంకమ్మగారు గ్రంథాలయము యొక్క సితిగతుల గురించి మాటాడిరి ఆనంతరము మూల్లశ్ యన స్వీకృతి గారిగు సత్యవత్సముగారు విద్య ముఖ్యముగా స్త్రీల కైని ఉపాయకారి కాగలదో వివరించిరి శ్రీమతి ఆర్. రుక్మావ్యంగుగారు గ్రంథాలయ పురోభివృద్ధికి కొన్ని మానవల గావించుచు ప్రసంగించిరి అంత్యమున అధ్యక్షురాలు తమ జీవితమునందు వెట్టికప్టవలో నైనను శ్రీమద్రామాదానాది గ్రంథములు తమకెంతటి మనశ్కాంతిని ద్వారమును ప్రసాదించినది యదాపారించుచు గ్రంథపరిచయము ముఖ్యముగా స్త్రీలకు సంపారభారము వహించవలసిన స్త్రీలకు వెంత యావశ్యకమో మృదువధురకై లిని ఉపన్యసించిరి శ్రీమతి రాయసం రత్నమ్మగారు అధ్యక్షురాలికిని ఉపన్యాసములకును సభ్యురాలడయను సంసము లాచరించినతర్వాత బాలికలమంగళగీతములతో సభ ముగింపబడెను

నెల్లూరు, 4-8-27. పాణకా కంకమ్మ. రాయసం రత్నమ్మ.

చీనాప్రతినిధుల రాక

పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారి తంతివార్త

ఫిబ్రవరి 28లో భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు చేసిన తీర్మానముప్రకారము బ్రుస్యెన్సభ్యులవచ్చిన చీనాప్రతినిధుల భారతదేశమున కావ్యనిందిరి కుమింట్లాంగు (కాంట్సు) యీఆహ్వానము నంగీకరించి పెకింగు విశ్వవిద్యాలయము నందలి ప్రొఫెసరు కామింగ్సును, మానవన్యాసము, మాంగ్జోవే గ్యాను ప్రతినిధులుగా నియమించెనని మాంటానాచెర్వాలా నుండి జవహరిలాలుగారు శ్రీనివాసఅయ్యంగారికి లింతివార్తనంపిరి. చీనాప్రతినిధు లెప్పుడువత్తురో నిర్ధారణగా తెలియదు. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర నట ప్రకాశిక నిర్ణేతలును బహునాటక గ్రంథకర్తలును నగు బ్ర॥ శ్రీ పసుమర్తి యజ్ఞనారాయణశాస్త్రిగారిచేర చియింపబడిన సావిత్రి అను 6 అంకముల నాటకము

వెక్కు... విద్యాభ్యాసములకొ ముద్రించబడి విక్రయమునకు సిద్ధమైనది. ధర రు. 1-0-0
తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము
వలయువారు - ఆంధ్ర ముద్రకాలయము, బందరు అనిగాని, గ్రంథకర్తగారిపేరున కొజ్జలిపేర్చి
బందరు అనిగాని వ్రాసికొనిన బడయగలరు

19-2-27 తేదిని జెబినాడయందు

శ్రీదుర్గావిలాసమునందు

జరిగిన మహాసభయందు

చేయబడిన తీర్మానములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాధికారులు జనసామాన్యము
యొక్క విద్యాభ్యాసకొరత కృషిచేయుటకు పూనుకొను
చున్నందున వారలకు ఆంధ్రముహాజనులు కృతజ్ఞతాపూర్వక
వందనలను నర్పించుచున్నార.

ఆంధ్రదేశమునందు ప్రజాసామాన్యమునకు విద్యాభి
వృద్ధి చేయుటకు ప్రయత్నమున ఈ క్రిందివిధానమును అమలు
లోకి తెచ్చుటకు సంజయమున ఈ సభవారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారికి
లయమువారికి సూచించుచున్నారు.

(అ) విద్యనా మూలములందలది నుండి యంత్రసహాయముతో
ప్రజాసామాన్యమునకు సంబంధించిన విద్యాసంస్థల వ్యా
పకతను విస్తరించుట.

(ఆ) ఆ ఉపన్యాసములను సంబంధించి (demonstrations) ప్రదర్శనములు
కావలయును.

(ఇ) ఉపన్యాసముల కొరతను తీర్చుటకు ప్రజలకు
తగిన విద్యాసంస్థలుగా నున్నచో వారి విద్యాభ్యాసకొరతను
సంపూర్ణ గ్రంథాలయ సేవలను గ్రామముల వెంటపంపుట.

(ఈ) సంపూర్ణ పాఠశాలలను ప్రైవేటువారికి సహకారము
రహితముగా ఉంచుట.

(ఐ) విద్యసామాన్యము ఆంగ్లమునందు ప్రదర్శన
చేయవలయునని కావలయును. ఉపన్యాసముల సహకారమును ఈ ఉపన్యాసములకు
సంబంధించుట.

(ఊ) ఈ క్రింది విధానములను ప్రయోగపర్చి
విద్యనా కాలము క్రమానుసారము అమలులోకి తెచ్చుటకు ఆంధ్ర
విశ్వవిద్యాలయాధికారులను ప్రార్థించుచున్నారు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపక్షమున జరుగవచ్చు జనసామాన్యముయొక్క
విద్యాభ్యాసకొరత కాలమునందు ప్రయోగమును పరి
శ్రుతములను విశ్వవిద్యాలయమువారి ప్రయోగముతో
గానీ ఆంధ్రదేశమునందు తాలూకా జిల్లాబోర్డులను మానిపాలి
టమును కొంతవరకు సాధించుట, తమ తమ పాఠశాలల
మీద ఉచితముగా ఉపన్యాసములను చేయవలయునని ఈ
సభవారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయానికి కోరుచున్నారు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములు జనసామాన్యముయొక్క
విద్యాభ్యాసకొరత చేయు కృషియందు వారలకు తమ ప్రయోగము
యను సంబంధించుటకు, వారలకు సంబంధించిన విధానమును
అమలులోకి తెచ్చుటయందు తగిన గూఢము చేయుటకున్నది.

(ఎ) గ్రంథాలయములు నడుపునట్టియు ఇంక నితర
విధానము ననుసరించియు ప్రజాసామాన్యముయొక్క విద్యాభి
వృద్ధికొరత ఇతరవిధముగను కృషి చేయవలయును వారల
కుండేము.

(బి) వరసతీర్థం సభ్యులనుండియు

(సి) జిల్లా తాలూకాబోర్డు మానిపాలిటమునందు
సభ్యులను తీసుకొని వారలనుండి ఒక ఉపసభ్యులను ఏర్పా
టుచేయుటకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారికి ఈ సభవారు
కోరుచున్నారు.

వారసాం, మార్చి 8:—సరస్వతి పూజోత్సవసందర్భమున
అక్రమమున గుంపును వ్యాపకకావినట్లకు తెచ్చిరి.
వ్యాపకకావినట్లకు బాటిను నూపరెంటును సాక్ష్యముచ్చిరి.
తేము 12-వ తేదికి వాయిదావేయబడెను. (ప్రే. తె. ము.)

కలకత్తా, మార్చి 8:—దాదీరెడ్డియందలను గ్రామాధికారి
నినా నుండి. ఈయనయందు రెండవకొరతను చూచిరెడ్డి
ఒకపక్ష వాయువును. భోజనముచేయుచుండగా కుప్పాతికొత్త
యాతనిని చంకిరి. ఎరుటికత్తలో నలుగురు అక్రమమున.
(అ. తె.)

కోవ్వూరులో పురమందిరము

తాలూకా ముఖ్యపట్టణము లన్నిటిలో ఒకపురమంది
రము మిక్కిలి అవసరము. విశోపములు ఉపన్యాసములు,
స్వత్యగీతవాయిద్యములు, పట్టికమీటింగులు, సినిమాలు, నాటక
ములు యామొదలగువాని కెన్నిటికో యీపురమందిర ముప
యోగించును. ఈ కోవ్వూరుగ్రామము, నిడదవోలు తాలూకాకు
ముఖ్యపట్టణముగా నిటవల సర్కారు యేర్పాటుచేయుటచేత,
యిదివరకున్న మనసభ్యులొక్కరు, తాలూకాకచ్చేరి, సమితిజస్సారీ
ఆఫీసు, ప్లేవనరీ మేజిస్ట్రేటు ఆఫీసు, మోన్సూన్లు, పోస్టా
ఫీసు, ఆంధ్రగోర్యాణ విద్యాలయములు మొదలగు సంస్థాపనలే
గాక, డిప్యూటీకలెక్టరు ఆఫీసుకూడా, నిడదవోలునుండి యి
క్కడకు మార్చబడెను. ఈ గ్రామము అఖండగ్రామము యొ
ద్దననుండి గోవ్వూరు పురపాలకముగ ప్రసిద్ధికెక్కినది. మెట్ట
గ్రామమునకుచేత మిక్కిలి ఆంగ్లనంతముగనున్నది. మెయిలు
బండ్లు సహా ఈ ప్లేవనలో ఆగుచున్నవి. ఈ గ్రామము శీఘ్రకాల
ములో పెద్దపట్టణమునకు సంబంధములేదు. రాజున హోదా
వరమునకు, ఒక సేతుగానుండి దినమునకు ఆరేడుసార్లు పొగ
బండ్లువచ్చుచు సోపుచునుండును. కాబట్టి పురమందిరము కొక
దానిని కట్టుటకు యీ తా కావ్రజులు గట్టి ప్రయత్నములు
చేయుచున్నారు. మన లేటు యొడ్డయ్య ప్రభువుగారి పట్టాభి
షేకసమయములో యీకోవ్వూరుతాలూకా ప్రజలవలన సుమా
రు వేయిరూపాయలు, గవర్న మెంటు ఉద్యోగములు పుర
మందిరమునకుని వసూలుచేసి కోవ్వూరు తహశీలుదారిగారి పే
రను సేవింపుబ్యాంకులో వేయబడి యిప్పటికిని నిలవయున్నది.
వడ్డీతో కూడ యీమొత్తము సుమారు రు 1800 లు వరకు పెరిగి
యున్నది. దీనిని మూలసముగ నేర్పాటుచేసికొని, యీ
తాలూకా ప్రజలు విరివిగా చందాలువేసికొని, పురమందిర
మును కట్టించుకొనుట వారివిధి. ఇదిగాక గాంధీ గ్రంథాలయ
ము, భాషాప్రతిష్ఠాపన, తాలూకాకాంగ్రెసుకమిటీఆఫీసు, మన
సభ్యు కరణములకు బస, విశోపములకుతావు యీ మొదలగువాని
కెన్నిటికో యీవయోగపడులాగున పెద్దపట్టణమునకొని కావల
సిన కట్టడములను నిర్మాణము చేయవలసియున్నది. కాబట్టి
సేవింపుబ్యాంకులోని మొత్తమును పురమందిరమున కిప్పించుట
చును పెద్దపట్టణమునకొని కావలసిన కట్టడమును చందాలముల
మన వసూలుచేయుటకును తాలూకాప్రజలు, కోవ్వూరులో
మార్చి 18 వ తారీఖున సాయంత్రము 4 గంటలకు ఆంధ్రగోర్యా
ణవిద్యాలయవరగాలో దయచేసి కోవ్వూరుతాలూకా ప్రజా
సంఘమును యేర్పరచి కావలసిన తీర్మానములనుచేసి, ఆవరణ
లోపెట్ట ప్రార్థితులు.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు,
ప్రెసిడెంటు, ఆంధ్రగోర్యాణవిద్యాలయము, కోవ్వూరు.

బి. యన్ రైల్వేసమై
కలకత్తా, మార్చి 8:—బి. యన్. రైల్వే కార్మికసంఘ
ఉపాధ్యక్షుడు ఇట్లు తేలివచ్చెను:—“అన్నిచోట్లను సమై
క్య పూర్తిజరుగుచున్నది. కేంద్రసంఘము ఏజెంటునకు రాజీవర
తులనంపెను.

గాడ్మరీచిలో జరిగిన బి.యన్. రైల్వే కార్మికసంఘ
కార్యనిర్వాహకవ్యవస్థయందు ఏజెంటుగారి వరతుల నిరసిం
చుచును ఇంతవరకు సమైక్యమైన దిగువవాకరులుగూడ సమై
క్య గట్టుటకు తీర్మానించిరి. (ప్రే. తె. ము.)

ఏజెంటుగా రిడిగవరీతిని ప్రకటించిరి: “సమైక్య పరిస్థి
తులందు మార్పులేదు. వాల్తేరు విజయనగరరైల్వేస్టేషనులందలి
కొందరును మరికొన్ని స్టేషనులలోనివారును సమైక్యమైరి. విప్లు
పురమువారు తిరిగి పనికొచ్చిరి. బంకురా, పరులియాలందు
తిరిగి కొందరు పనిచేయుచున్నారు. ఖర్గపురమందలి పనివాం
ద్రసంఖ్య ఎక్కువైనది. నడుపుబండ్లు 7-వ తేదినుండి సాగును.
(అ. తె.)

చెన్నపురి బజారు

1927-వ సం॥ మార్చి 8 తేది			
1. ధాన్యములు.			
దనియాల బా 1-కి రు	85 0 0	మొదలు 112 4	రకు
బియ్యముబస్తాలు			
కునుమ తెనాలివి	,, 42 40	రు	12 4 0
నెల్లూరివి	,, డిటో	,, 15 8 0	0
డిల్లి	,, డిటో	,, 16 4 0	8 0
రాగులు	రు 164 బస్తా 1-కి	,, 9 10	0 0
శువులు	,,	,, 22 0 0	0 0
2. ధాన్యము పప్పులు.			
కంకురు బస్తా 1-కి రు	205	,, 15 0 0	1 0 0
నెనగలు	,, డిటో	,, 15 0 0	16 0 0
పెను	,, డిటో	,, 16 0 0	17 0 0
మినుములు	,, డిటో	,, 17 0 0	19 0 0
ఉలము	,, రు 195	,, 18 12 0	14 0 0
3. నూనెవస్తువులు.			
నవ్వులనూనె బా 1-కి	,, 158 0 0	రు	2 8 0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14 0 0	రు	25 0 0
కొండాపురంవేరు నగపప్పుబా 1-కి	,, 54 0 0	రు	0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	,, 50 0 0	0 0
వేరు సెనగనూనెగానగబా 1-కి రు	184 మి.కా.ను		0 0
ఆముదము బా 1-కి	,,	,, 12 0 0	0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	,, 68 0	రు	70 0 0
కురపసుపు	,,	,, 85 0	0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	,, 116 0 0	రు	0 0
గుంటూరుపొయ్యకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	,,	,,	0 0
కాళహస్తపొయ్యకట్టు	,,	,,	0 0
తెల్లము బా 1-కి	,,	,,	0 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 21 0	రు	0 0
5. ఇనుము.			
పట్టారకం బా 1-కి	,, 61 0 0	రు	7 8 0
చదరం	,, 81 0 0	రు	42 0 0
రవుండు	,, 27 0 0	రు	3 0 0
6. నూలు.			
పుట్లూరు యేనుగ నెం 80 పెట్టె 1-కి	,,	,,	8 0
నూళియేనుగ నెం 20	,,	,,	7 2 0
నెం 20 తెన్ని సింహం	,,	,,	6 12 0
నెం 6 తెన్ని ధర	,,	,,	4 4 0
నెం 24 ,, సింహం	,,	,,	7 4 0
నెం 24 ,, లాకి	,,	,,	0 0
నెం 60 ,, కారం తెన్ని	,,	,,	0 0
నెం 12 1/2 జమ్మరు	,,	,,	8 0
నెం 40 ,,	,,	,,	8 6
నెం 44 ,,	,,	,,	5 0 0
నెం 14 1/2 పాండిచెరి	,,	,,	0 0
నెం 12 1/2 న్యూకాటన్	,,	,,	5 0 0
నెం 20 1/2 న్యూకాటన్	,,	,,	0 0
నెం 10 1/2 కోయంబత్తూరు	,,	,,	0 0
నెం 12 1/2 ,,	,,	,,	0 0
నెం 14 1/2 ,,	,,	,,	0 0
నెం 12 1/2 చూళ	,,	,,	0 0
నెం 16 1/2 ,,	,,	,,	0 0
7. దూది.			
బోండానెట్టు బారసు 1-కి	,,	,,	800 0 0
వల్నూడుదూది	,,	,,	0 0
8. లోహములు			
నెండి 100 తులంకు	,,	,,	0 0
ఇంగారు, తులము 1-కి	,, 21 0 0	రు	0 0
సవరము 1-కి	,,	,,	0 0
ఇక్కిడి బా 1-కి	,, 288 0 0	రు	0 0
బా 1-కి	,, 285 0 0	రు	0 0

ఇంగ్లండు - రషియా

సంబంధములను చెడగొట్టుకొనరు

హరాత్తుగ మానుకొనరాదు

సర్వీ మార్చి 31 - కాన్స్టాన్టినోపల్ ఆంగ్లో - రషియా సంబంధములను గూర్చి ఒక ఆర్డర్ బిల్లు సింగ్లరు గారి తిర్యగ్ సముద్రాదు చర్చించిరి రషియాలో బ్రిటిషు ఆశయములు వర్తకము, కార్మికుల రషియా విశ్రమము చాలవరకు తలపెట్టుచున్నది ఈ సమయమున రషియాతో సంబంధమును చెడగొట్టుకొనరాదని

తానే రషియా వర్తకపు టాడంబడికను జేసినదియైనా, లాల్ యును జూరి గారు బునరీచినయు, రషియా సాధనసంపత్తితో యుద్ధపు ఆర్థిక సంపదను సవరించి బానిసయగ్ల సాధన సమయముతో ఒడంబడికను జేసికొంటివనిరి సర్ రాబర్టు హార్డె గారు నా కృషికి సిగ్గుపడువాడను కాదు, కాని, నా ఆశలన్నియు అడియాపనైనవి ఒప్పుకొనుచున్నాడ ననిరి రషియాతో సంబంధమును మానుకొనుటచే బ్రిటిషు వర్తకము మైదుపు విశ్వసించువాడను గావనిరి

రాం శే మాగ్డోనాల్డు గారు

1921 నుండి నేటివరకు రషియాకును ఇంగ్లండుకును రాజ్యాంగ సంబంధములు వర్తకపు టాడంబడికను అవకాశమునే ఇచ్చినది విదేశాంగమంత్రి రషియాకు లేఖ నంపినందులకు శుభంకరించుచున్నాడను తాను అధికారమునుండి తొలగిన పిదప ఏమి జేయుదునని తనను అడుగుముండెడివారిట తానే అధికారముగో యున్నావో ఇంతకుముందే, ఎన్నో, ఇదివరలోనే రషియాకు సందేశము నంపియుండెడివాడ ననిరి ఇంతకు పై కరినేటిగ వ్రాసియుండెడివాడ ననిరి కాని ప్రస్తుతము వర్తకపు టాడంబడికను గాని, సంబంధములను గాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు రషియాతో వదలుకొనరు గాక యనిరి

చాంబర్లెనుగారి ప్రకటనము

మాగ్డోనాల్డు గారు తన చర్యను అంగీకరించి ఆమోదించి నందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడ ననిరి; చాంబర్లెనుగారు ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారి లేఖను సంపుట మందిచే యని మాగ్డోనాల్డు గారు రన్వందులకు సంతసించిరి

ఒక క్రైలు బ్రెంచుమీదనే నా వియటులు ద్వేషమును, దుష్టబుద్ధిని జూపుచున్నారు తమ ప్రచారముచే, అనుదినము తాను ఒక ఇంగ్లండుకు సంబంధించిన విషయములనే తలపెట్టిన, మాగ్డోనాల్డు గారు జెప్పినటుల ఈ లేఖను ఇంతకు ముందే ఎన్నడో బంపియుండెడివాడననిరి కాని ప్రభుత్వము వారు విశాలవృద్ధితో ప్రవర్తింపజేసినచో రషియాతో సంబంధములను ఒక మారు ప్రారంభించిన పిదప, వర్తకపు టాడంబడికను వదలుకొన్న ఇరవదేశముల ప్రతిబంధకముగ ఏర్పడునని తలచితిమి ప్రపంచమునకు రషియా చర్య లన్నిటిని తెలుపక పూర్వము చర్యను దీసికొంటిమేని యారపు పరిస్థితులు అల్ల కల్లోలముగ ననిరి మనము చిక్కులను ప్రవేశ పెట్టుటకు తలపెట్టితిమనియు, దానిని అవకాశముగా గొని సానియటులను సాధించుటకు వినియోగించుకొనెద మనియు వారు ఇరవదేశముల మనములకు పాడుజేయ దలచిరి కాని నిజమున గప్పిపుచ్చుట ఏరితరము గాదు లోకర్నా ఒడంబడిక సంతకము గాకుండ జేయుట కెంతజేసిగా, సానియటులు, అందరికిని తెలిసిన విషయమే పడదుటి, తూర్పు సారుగువారితో స్నేహసంబంధములను జర్మనీ బెల్జియోనుకుండ జేయుటకు సానియటు లెంతో జేసిరి బాతిసమితిలో జర్మనీ చేరగండ రషియా చేసిన పని అంతయు అందరికిని తెలిసినదే తమతో బాటు కలిసియుండు నటు లెంతో ప్రయత్నించిరి సానియటులు, యూరపులో అంతటను కల్లోలము గట్టను ఒక్కమారు గట్టమని రషియా తో సంబంధమును చెడగొట్టుకొందుమేని అందుచే హరాత్తుగ సంబంధమును వదలుకొనరాదు అందుచేతనే ఎన్నడు మన మెరుంగని దాదూభర్యను రషియా జేయుచున్న పీడిక బెట్టి

గొలిచి యూరపులోను పని చేయుచుండెడివారము కాని దేనికైన కొంత మితి, మేరయాన్నది అది శత్రుమించిన మిన్న కుండ జాలము ప్రపంచములో రషియామీది, ఎచటను ప్రతి కూల ప్రచారమును సల్పలేదు వారితో జేసికొన్న ఒడంబడికను శిలాక్షరములుగ జరిపితిమి తమ సిద్ధాంతములను తమవారికి బోధించరాదని మన మనుటలేదు మన వ్యవహారములో ప్రవేశించక ప్రాపంచిక విప్లవములను ప్రోత్సహ మొనగరాదను చున్నారము తమ విధానమును ఇతరభాషల విధానమునకు అను సారముగ అంగీకరించుచు - వారు - తమ - సిద్ధాంతము - ప్రయోజనము లేదు మీరు జేయుచున్న అక్రమగతులను మాన ఎన్నె అది - మేము గొరునది పట్టిక పరిహారమున్నదా యని ఆలోచింపలేదు - ఈ - వ - న - మ - ఇ - న్న - వ - న - మ - జూపుచున్న పీడిమి, సహనము బూడిదలో మోసిన పన్నిలేనా? ఇ - జూపు టుడు మీరేగం పోవలసినదేనా? అసంభవమట్టి ఏమి చెయు టకున, అట్లు జెరువలసి వచ్చినప్పుడు, ఎప్పుడు చెయవలసి నదీ, నిర్ణయించు యధికారమును మనకు యుండవలె ననిరి మనము మితిమించిపోవుటకు ముందు ప్రపంచమున కంతకను కన్నుల కద్దము ఎట్టినటులు సానియటుల చుట్టను తెలిపితిమి అట్లు దెబ్బలు ముచ్చించి అనుకొంటమి అంతర్జాతీయ జన మనకు అనుకూలముగ సానియటులు ప్రవర్తించుటకు అవకాశము నిచ్చితి మనిరి

ప్రభుత్వవిధానమున రషియాపట్ల కాన్స్టాన్టినో - రంగీ కరించిరి 271 అనుకూల 46 ప్రతికూల

ప్రభుత్వలసభలో చర్చ

ప్రభుత్వలసభలో గూడ చర్చ జరిగెను స్పాలింగ్ ప్రభుత్వంబులేగాక రెకే మాగ్డోనీ రీడింగ్, క్రైలు ప్రభుత్వంబు బలపరచిరి కాని ఆచరణలో బెట్టిచేని లెను బంపుటచే పడపగండ టారకున్న బాండ్ కేవల 10 ప్రభుత్వ

బిల్లియగని ప్రమాదము

నహాయనిధి

లండన్, మార్చి 31 - ఓనెక్, బిల్లియగని ప్రమాద ములచే నష్టపడినవారికి, బాదపడినవారికిని సహాయార్థము నిధి నెర్పాట జేసిరి, లార్డు మెయరు ఒక లండనువార్తాపత్రిక పుడే 2000 గిన్నీల నిచ్చెను

చనిపోయిన 52 మందికి 40 శవములను బైకు దీసిరి పిరిందరికి అంత్యక్రియలు ఆదివారము జరుగును

విదేశ భావిపరిపాలనము

యిండియా ప్రభుత్వ బాధ్యత

లండన్, మార్చి 4 - విదేశ భావిపరిపాలనము గూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానమును జేసి ఏప్రిలు నుండి, ఒక్కో యధికారమునందే పరిపాలన ముంచును ఇతరు గవర్నరె నా గావచ్చును తేక సామ్రాజ్య ప్రభుత్వముచే నియ మించబడు పాలిటికీలు రెసిడెంట్ల గావచ్చును ఇకమిడట ఇతరు దేశీయ మునిపలపాలమునకు మాత్రము యిండియా ప్రభుత్వమునకును క్లెయిమ్ పాలిటిలో సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకును ఉత్తరవాదిగ నుండును

కావలిబాధ్యత యుద్ధకార్యాలముమవారిదే యగను గవర్నరు అధికారమునగాని, పాలిటికీలు రెసిడెంట్లు అధికార మునకాని యున్న సేనలకు అధికారిని యుద్ధకార్యాలము వారు నియమించెదరు పరిపాలనాగర్భులు ఇండియా ప్రభుత్వ మే భరించుచుండును కాని ఇది శిర్దురు తిగ్గించును,

ఎమెడెక్ న్యూయార్కు తంతి

డెర్రిక్, మార్చి 4 - యుఎమ్ ఎగ్ జర్మనీకి అమెరి కాను తిన్నగ తంతి ఏర్పడుట కిదియే ప్రయత్నము హింకింబర్ గారు కూలిడ్జిగారి నభినందించిరి ఎమెడెక్ న్యూయార్కు తంతి ద్వారా కూలిడ్జిగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ఈతంతి ఏర్పాటు చేత వనశిద్ధరకు సదానామేర్పడి రెండుదేశములకును యధి వృద్ధికరముగ స్నేహ మెక్కువగ ఏర్పడుగాక యనిరి

ఏడువైక కాఖ శిర్దులను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భరించెదరని బెల్జియచ్చు సందర్భమున సేనాధిపతి తెలిపియుం డిరి కాని ఈ ఏర్పాటుపట్ల బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికి ఆర్థికముగ ఎట్టిలాభము కలుగదని తెలియజున్నది

కెయిరో దురంతము

గొప్ప బట్టలవర్తకుని హత్య

భార్య కొయ్యబారుట

కెయిరో, మార్చి 31 - ఎవరో దొంగలు, 'కెయిరో'లో గొప్ప బట్టలవర్తకుడుగనున్న సమ్యరెలుగారిని ప్రక్కలో నే సాడిచి చంపిరి భార్య కొయ్యబారిపోయెను, భయముచే టెండు లా బావువరకు ఏడ్చుటకైన నోరురా లేదట

కాని సమ్యరెలుగారి మాటాడుబండివాడు నేనును ఒప్పుకొని రక్తిన సాం ల క్షేమముడ జెప్పెను

బ్రిటిషు నాకాదళము

క్రొత్తయుద్ధనౌకల ఖర్చు

లండన్, మార్చి 31 - సెప్టెంబరు జూలై మాసములలో రోడ్డి, సెల్ఫ్ యెక్సెల్లు తయారుచేసినయు ఫిరంగులతో, ఒక ఒక్కొక్క నౌకకు 6,566,881 పౌనులు, 6,683,879 పౌ నులు అనునవి మందుగంగు సామగ్రి, జిజిర్వ, యెక్సెల్ల ఒక్కొక్క దారికి 971,390 పౌను లనునవి

నీటి ఆమ్ కెయిరో

సామ్రాజ్యవైమానికకాకు సేద ఆమ్ కెయిరో అన్ని కేరిరి మార్చి 4-వ తేదీని బస్సా బయలుదేరును

నైసికవ్యయము తగ్గులు

మ్యాంసహే రక్షణసేన ఖర్చు

లండన్, మార్చి 31 - నైసిక సంఘము 7100 ఎరకు హెచ్చించినను కేతములను దిగ్గించుచే నైసిక వ్యయము 616000 పౌనులు మిగిలెను చీనకు సేనసంఘము 950,000 పౌనులు అయినవి

ఇండియానుకి రిప్పించిన సేనలకు, సమద్రపుటా న్నవోర్పుమును మ్యాంసహే, హాకాంసు అదనపు సరుకులను కొని జేర్చుటకును ముఖ్యముగ ఆనపు వ్యయమైనది 2000 భారత నైసికలను ఇరాకులో నియమించిరి ఇదజేసి 116500 మంది యుండిరి

చీనా సైనికులు

మ్యాంసహే, మార్చి 4 - చీనా సైనికులు అమెరికను నౌకను బట్టుకొని తమవెంట గొంపోయిరి అమెరికను నాకా దళ నైసికులు వెన్నులు నెమ్మదిగ నిచ్చివేసిరి, చీనా సైనికులు

బ్రిటిషు పారిశ్రామిక సంఘంలో నిరుదుకం 5,000 000 పౌనులు ఎలువగల సరుకులను ఎక్కువగ గొల్చు

నాకాదళ ప్రవర్తనలకు వక్కగ జిబ్రాల్టరులో జయ నున్నవి యుద్ధకాలన్నియు దిగినవి ముఖ్యసామగ్రి నాకా దళము, అట్లాంటికుదళము జరిగెను

కిన్నింగని యూరుక్వేనై మునికుల వి - మత్తము తీవ్ర ముగ అదేపరిగ వెదుకుచున్నారు వారు, బలికియున్నారో లేదోయని భయపడుచున్నారు

డబ్బు బదులిచ్చు చట్టమును కామన్సుస్థలో రెండవ పర్యాయము ఆలోచించిరి ప్రతి సంవత్సరము సామాకారులు తమ యోగ్యత వంచినవి ఒక ఎంపనాధికారి ద్వారా యోగ్యతాపత్రమును బుచ్చుకొని, ఎక్సయిజు లే సెన్సును దీసికొనవలె నటు కాంపవుడు డి. అనగా వడ్డీకవడ్డీ గట్టరాదు

పాపా 21 వ మార్చి 5 - భార్యగారి కనులో 32 పిండియూను ము హులును తలపెట్టిన కేసులో 51 మహా వ్యధియు లకు రెండేండ్ల కఠినచర్యను విధించిరి (క్రీ. ప్రెసు)

పా బ్నా, మార్చి 5 - పాబ్నా అల్లరుల సందర్శకులకు లూ 11 0 మంది మహమ్మదీయులూ 90 మందికిని 87 నురిలో 65 నుగ కను, 49 నులూ 41 రికిని రెండేండ్ల కఠినచర్యను విధిం చిరి (ఆ. ప్రె)

హుగ్గీ, మార్చి 5 - బందిపోట్లు సంపాదించికొనిక కంఠహరిము నపహరించినందులకు ఒక పోలీసు అధికారికి 6 నెలల కఠినచర్యను విధించిరి. (క్రీ. ప్రెసు)

ఈజ్ఞాప్తుకు రామలింగారెడ్డిగారు వచ్చినచో వారు జవాబు ఇచ్చియుండవలసినది. రెడ్డిగారు రానందున ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ సిండికేటు మెంబరుగు విస్వా అప్పారావు పంతులుగారు జవాబు ఇచ్చుచు ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయ సంస్థలు విశ్వవిద్యాలయ స్వాతంత్ర్యము కొరకు కృషి సలుపుచున్నవనియు, ఉత్తమ విద్యా సంస్థలకు స్వాతంత్ర్యముండవలెనని చెప్పిరి. ప్రపంచముజెరులను సొందూదేశములూ గాకున్నను, విశ్వవిద్యాలయసంస్థలకు విశ్వ

స్వతంత్రత గలదనియు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు తమకు చేతనైనంతవరకు బాగుగా పనిచేయుటకు శక్తివంతులై తేక పని చేయుచున్నారనియు ఆంధ్రులందరియొక్క సహాయము అవసరమనియు జెప్పిరి.

అంతట భవిషిపాటి కామేశ్వరరావుగారు 'ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, దాని హాస్యము' అను విషయమును గురించి యొక చక్కని వ్యాసమును వ్రాసి చదివిరి. వీరి ఉపన్యాసము లో ప్రతివాక్యమునకు శ్రోతలు తమతమ అభిప్రాయమును తెలిపిరి.

శ్రీకామేశ్వరరావుగారు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముకొరకు ఆంధ్రోత్సవ జరపినవారిలో నేనొకడను గాని ఈ విశ్వవిద్యాలయచట్టమునకై నాకు ఎట్టి పూచిలేదు. ఇది చట్టముగనుపట్టికి నేను ప్రైవేటుగాని కార్యనిర్వాహకసభ్యులలో నైనను లేను. నిజముగా ఆంధ్రులు పట్టు సర్వీసులలో చాల అధమముగా నున్నారు. ఇంపీరియలు ఫార్మెంటు సర్వీసుకు ఎవ్వరైనను ఆంధ్రులు దరఖాస్తులను పెట్టెదరేమోయని చాల ఆతురతగా ఎదురుచూచితినియు ఆ కాఖ తన యధీనములో నున్నంతవరకు ఒక్క ఆంధ్రుడైనను రాలేదనియు శ్రీకామేశ్వరరావుగారు నెలవిచ్చిరి. ఇట్లేవ్యవసాయకాఖయందు గూడ పెద్ద యుద్ధోగములలో నున్న ఆంధ్రుల సంఖ్య చాల తక్కువయినను పెద్ద యుద్ధోగములలో ఆంధ్రులు లేకుండుట ఆంధ్రుల పురోభివృద్ధికి చాల నష్టదాయకమనియు జెప్పిరి. ఇక ముందు పట్టి కు సర్వీసు కమిషను ద్వారా ప్రతి ఖాళీకిని ఉద్ద్యోగు లేరనిపడదనియు, అప్పుడు ఇండియామొత్తములో యొక్కవలెనైన వారినే తీసుకొందురు కాని వెనుకగానున్న రాష్ట్రములకు ప్రత్యేక సౌకర్యము లుండవనియుజెప్పిరి. ప్రస్తుతమున్న బహుళ మరకొన్ని సంవత్సరములవరకున్న నేను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ విషయములో గాని ఆంధ్రోద్ద్యమములో గాని పాల్గొనలేక పోయినను ఈరెండు ఉద్యమములును జయప్రదముగాక యని కోరుచున్నాను. ధనము చాలినంత లేకున్నయెడల ఈ విశ్వవిద్యాలయమువల్ల ఏమియు ప్రయోజనముండదన్న విషయము మరుగుపరచుటలో నేమియు లాభము లేదు. ఈ సంస్థకు వలయు సామగ్రి నేపూర్వ లేకపోయినచో శేపు ఈవట్టు రద్దుపరచినను ఏమియును నష్టములేదు. ధన సంపత్తి లేని విశ్వవిద్యాలయములవల్ల ప్రయోజనము కూన్యము.

ప్రభుత్వముతో సంబంధించిన మునుష్యులు ఎట్టి సంచి సలహాలనిచ్చినను ఆసలహాలను అనుమానములతో అంగీకరించుట మనకు సామాన్యమైనది. ఈ అభిప్రాయము నాకు అర్థమగును. కాని ప్రస్తుతము విద్య రాష్ట్రప్రభుత్వమువారి ట్రాన్స్ఫర్లు కాఖయగుటవల్ల మిరసనవరముగా అనుమానములను చోటియ్యకుండు. కాని మీ అభిప్రాయములను స్పష్టపరచుకొని, ఆ అభిప్రాయముల ప్రకారము కాసనసభలో ఎడతెగనట్టి ఆంధ్రోత్సవచేయవలెను. అట్లు చేసినచో ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముయొక్క భావిదశ బాగండునని నాయుద్దేశము.

విద్యార్థులయొక్క బాహుబలము, శరీరసామర్థ్యము, శిలము వీని నభివృద్ధిచేయనట్టి విద్యావిధానమువల్ల నేమియు ప్రయోజనముండదు. విద్యార్థులలో శిలము స్వతంత్రతలో చనాశక్తి, స్వయంసహాయము, ఈగుణముల నభివృద్ధిచేయవలెను. ఈ సద్గుణములను పెంపొందించుటకు ఉపాధ్యాయులు ఉత్తములయి యుండవలెననియు, వారి ఆదర్శములు వారివర్గములు, వారిఅలవాటులు ప్రశస్తమైనవిగా నుండవలెననియు శ్రీకామేశ్వరరావుగారు చెప్పిరి. విద్యార్థుల శిలమును గురించి చాలవరకు ముచ్చటించు ముందు జీవితములో తెలివి తేలికలన్నను, పలుకుబడి కన్నట్లు శిలము చాలవరకు సహాయముగా నుండుననియు, విశ్వాసపాత్రులుగను, స్వశక్తిమీద నాధారపడువారుగను విద్యార్థులు తయారుగావలెననియు, జెప్పిరి. దేశములో ప్రస్తుత కాలములో క్లిష్టముగా నున్న నిర్వాహకసమస్య పరిష్కారమునకుకూడ విద్యార్థుల శిలముమీదనే చాలవరకు ఆధారపడి యుండునని నుడిపిరి.

అంతట ఉదయము కార్యాలయసభలో చేసిన తీర్మానములు చదువబడెను. సభికులందరును తమ ఆమోదమును తెలిపిరి.

అంతట శ్రీకామేశ్వరరావుగారు లండనుకు శ్రీ పాలకోడేటి గారును శ్రీ కృష్ణులు తెలిపిరి.

సభ ముగియవచ్చుటకు రాత్రి 9 గంటల 30 నిమిషములయినది. అమెరికా పాల్గొన్నామని పరిగ్నాటమైనది.

హైదరాబాదు వార్తలు

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఆదిమాంధ్ర నేవాసంఘము

మార్చి 3:—గతశుక్రవారమునాడు సాయంత్రము ౬ గంటలవేళ ఆదిమాంధ్రవనతిగృహమునందు శ్రీకామేశ్వరరావుగారు శాస్త్రులవారిని సన్మానించుటకై సభజరిగెను. ఆనాడు సాయంత్రము ౫ గంటలవేళ శ్రీకామేశ్వరరావుగారు ఆంధ్రజనకేంద్రసభకు కార్యనిర్వాహకసమితి పల్లెటూరు నుత్సవమునందును బయలుదేరిరి. ఆదిమాంధ్రనాయకులను సానిక ఆంధ్రప్రముఖులునుంటుండచిరి. ఆదిమాంధ్రపాకశాల బాలబాలికలు పల్లెటూరు బాడుమనడిచిరి. ఆదిమాంధ్రవ్యాండు వనోపారమునందును చుండెను. సుమారు మైలుదూరము ఉత్సవము నడచెను. భాగ్యతులను ధర్మవీరవాసుననాయకుగారు శ్రీకామేశ్వరరావుగారు సేవ నగ్గడించిరి. సంఘముపక్షమున సన్మానపత్ర మర్పింపబడెను. శ్రీయంత జయరావు బి. ఎస్. సి. గారి మనోహరములను శ్లోకములును, పద్యములును చదివి యర్పింపబడెను. వ్యాయము ర్తి పండిత కేశవరావుగారు శాస్త్రుగారికిని సభాసదులకు వందనము లర్పించిరి. ఈయనమున కంతకును కారాధూతులగు శివ శ్రేష్ఠిభాగ్యరత్నవర్మగారు కడుబాల్గి నుపసమించి వనోపార నాపుకొనబాల్గ అశ్రువుల రాల్చిరి. ఆదిమాంధ్రవిద్యార్థికులను శ్రీయంత తాతయ్యగారును ప్రసంగము సల్పిరి. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసెను.

శ్రీకామేశ్వరరావుగారి సంభాషణము

శుక్రవారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలవేళ శ్రీకామేశ్వరరావుగారు మాడపాటి హనుమంతరావుగారి గృహము "ఆంధ్రకుటీరము"నకు దయచేసిరి. గంటలొకటి పలువురుమిత్రుల కీవార్త తెలిసి వారు శ్రీకామేశ్వరరావుతో సంభాషింప గోరి వచ్చిరి. రెడ్డి విద్యాలయబోర్డులోని విద్యార్థులును శ్రీయంత ప్రతాపరెడ్డిగారును దయచేసిరి. సుమారు రెండుగంటలపాటు సాయంత్రము ౫ గంటలవరకు సాంఘికసమన్వయముగూర్చి వివిధ ప్రశ్నములను శ్రీకామేశ్వరరావుగారు సడిగిరి. వారి కన్నటికిని శ్రీయంత సదుత్తరముల నొసగి తమ తహయమాల్యాభిప్రాయముల నెల్లడించిరి.

ఆంధ్రనునర్చిన గ్రంథాలయము

సికింద్రాబాదులోని ఈసంస్థవారు గతబుధవారము శ్రీకామేశ్వరరావుగారి సన్మానపత్రమొసగిరి. విఖ్యాతులను శ్రీమన గాలసంస్థానాధీశు లభ్యక్షత వహించిరి.

విరుదదానము

శ్రీకామేశ్వరరావుగారికి సికింద్రాబాదు పౌరులు "మహామని" యను బిరుదము నర్పించుటకు శేపు శుక్రవారమునాడు సాయంత్రము సభ జరుపనున్నారు. ఎందలకొలది విద్యార్థికులు ఈవిషయమున తమ వ్రాతపూర్వకమున సంగీకారము తెలిపియున్నారు. ఈసభకు ధర్మవీరవాసుననాయకుగారు అభ్యక్షతవహించురని తెలిసినది. శ్రీనాయకుగారి కార్యమున కెంతయు లెనియున్నారు.

సారాంశము

శ్రీకామేశ్వరరావుగారు యాగమున దినమునుండి విసుగు విరాములు లేక వారు నగరమునందును సికింద్రాబాదునందును వివిధ విషయములగూర్చి యుపన్యసించుచున్నారు. వీరి రాకవలన విద్యార్థికులలో నూత్నోత్సాహము ఉద్భవించినదని చెప్పక తప్పదు. వీరి యుపన్యాసముల ధోరణిని, వీరి భావముల సామరస్యమును, అభిప్రాయప్రకటనమునందు వీరి నిర్భయత్వమును పూర్వాచారపరాయణులను పండితులుమాడ మెచ్చుకొనుచున్నారు.

శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారి వ్యవహారాన్ని ప్రైవేటుదర్శనమున వెలువడు శ్రీనారి సంపుటములను కొనువారికై ఇచ్చుట యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈకార్యమునకై శ్రీయంత తేమూరివిశ్వనాథశర్మగారి వలన సంపాదించిన శ్రీయంత శర్మగారు సానిక భాషాభిమానుల తోడ్పాటుతో కొంతపనిచేయుచున్నారు. శ్రీలక్ష్మీనరసింహముగారి విషయమున గౌరవమును, వారి రచనలమాధుర్యమును గ్రోలనాసక్తియుకల ఆంధ్ర సోదరులందరును ఈమహాత్మ్యమున తోడ్పడుట యుచితము.

రంజానునెలనెలపులు

రాబోవు 6 మార్చినుండి నెలదినములు మహమ్మదీయ సోదరులకు ఉపవాసపునెల కనుక మహామనసితహించిన శ్రీని

వాసుప్రభువుగారి యజ్ఞప్రకారము పాకశాలలు, కోట్లలు, ఇవి యవి యననేల ప్రభుత్వకార్యాలయములన్నియు రాజ్యము నందంతటను మూయబడియుండును. క్రిమినలుకోర్టులు మాత్రము ప్రతీదినము రెండుగంటలకాలము పనిచేయుచుండును. ఉద్యోగస్థులు నకిల్లము (దేశకార్యతత్పరులగు వారైనచో) ఈ నెలలో చాలపని చేయగలిగియున్నారు. ఈవిషయమున కేంద్రసభకు కార్యదర్శిగారు దేశీయులకు ప్రబోధించియున్నారు.

పర్యటనము

కేంద్రసంఘము నుండి శ్రీకామేశ్వరరావుగారు కరీంనగరుము జిల్లాలోని గ్రంథాలయములను సందర్శించియున్నారు.

శ్రీకామేశ్వరరావుగారి

శ్రీకామేశ్వరరావుగారికి హనుమకొండలోని ఆంధ్రప్రముఖులను సందర్శించి మాదిరాజు రామకోటిశర్మరావుగారు హైదరాబాదునుండి వెళ్లినప్పుడు హనుమకొండలో నొకటి రెండుపన్యాసములియ్య నాహ్వానించియున్నారు.

రాష్ట్రములు

ఒకటి రెండు పాదాలు మరల ఉంచబడునట్లు శ్రీకామేశ్వరరావుగారు పరంగల్లు సుబేదారు పదవిపైనే మోక్షమైత్రా ప్రహలాద్ సాహెబుగారు నియమితులైనారు. నిజాంరాష్ట్రాంధ్రదేశము రెవిన్యూవిషయములందు ఒక పరిపాలన క్రిందికి మరల వచ్చినవి. ఇది సంతోషవార్త. ఈ యధికారి ప్రభావస్థలము ఆంధ్రనగరమున ఓరుగల్లు నందుండుటయు చాల సంతోషకరము.

గుంటూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

తెన్నిను పంచెములు

మార్చి 6:—గుంటూరు నగరమున కివత్సర మనేకవిధముల ప్రాముఖ్యమైనది. ఇదివరలో యీవట్టువాగులు కనివిని యెరుగని తీరున శ్రీపురపాలకాధ్యక్షుడు ఆరోగ్యవారము పురస్కరించుకొనబడుచున్నారని వేడుకల జరిపెను. సుప్రసిద్ధ తెలుమానులు రెప్పింపబడిన పట్టి జరుపబడెను. అనేక వ్యాయములు, నాటక ప్రదర్శనములు, యుపన్యాసపరంపరలు జరిగెను. రెండవది తెన్నిను పంచెములు. ఆర్. వి. ప్రసాదరావు, మా. హనుమంతరావు, కోడూరి లక్ష్మీపతి, నారుమంచి నారాయణమూర్తి మున్నగువారు శ్రమపడి దక్షిణ హిందూదేశ తెన్నిను పంచెముల నెలకొల్పి నిన్నటితో పూర్తిజేసిరి. పట్టామున గల ఆంధ్రయులు హైదరాబాదుతో గలసి యాడుకొనుటకు మంచివీలేర్పడెను. సింగిల్సు ఆటలో సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రవేషుడు నారాయణమూర్తిగారు ప్రసాదరావుగారిని యోడించెరి. ఉబుల్సు ఆటలో బందరు వాస్తవ్యులను విశ్వాసిపెట్టి సుబ్బరావు ప్రసాదరావుగార్లు, నారాయణమూర్తి, మాధవపెద్ది హనుమంతరావుగార్లు నోడించిరి. షిల్లారి పెట్టిసోదరులు కడుచాక చక్రముతో వచ్చినబంతిని అణచుటలో, సానమును కనిపెట్టి అచ్చోటికి బంతినిబంపుటలో, యిద్దరు సలదగ్గరకు వచ్చి ప్రత్యేకముల బంతుల కనసీమానుటలో చాల శేర్వరివనమును గనబరచి చూపరుల హృద్ధానములకు సురదొరి. నారాయణమూర్తిగారు గూడ తన సహజచాకచక్రమును గనబరచెను. కష్టపరంపరలలో జిక్కుమన్న సహాయులకా డుండుటచే వారియాట యంత యత్నపూజనకమగ లేక మంచముగ నుండెను.

పంచెముల నింత జయప్రదముగా జరిపినందులకు కమిటీవారు వంద్యులు. ప్రత్యేకముగా యజ్ఞిహృతిపు యింజనీరుగా నుండిన డి.కె.నాగార్ వారి సతీయ వచ్చి పంచెముల జరిపించి చాల తోడ్పడిరి. జిల్లా జడ్జిగారు వాల్మీకిగారుగూడ చాల సహాయులైరి. పంచెముల నేర్పాటుకు ముఖ్యులు శ్రీయతులు నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీనరసింహరావుగారు ఆరోగ్యసంఘము నుండి రు 600 ల నొసగి కార్యముగా నుండులాగున సింగిల్సు, డెబుల్సు మూడు చక్కని రజితపాత్రల బహుమానముగా నిచ్చిరి. గెలిచినవారికి ప్రత్యేకముగా బహుమతుల నొసగిరి. పరగ్రామములనుండి వచ్చిన ఆటగాండ్రు చక్కని భోజనసదుపాఠములు జేయబడెను.

లాహోరు, మార్చి 6:—నేటిదినము పంజాబు శాసనసభలో సర్ గోపాలదాసు భండారిగారి మరణమునకు విచారము తెలుపుచు ఒక తీర్మానము గావింపబడెను. పిమ్మట ఇష్టముపై అనధికారసభ్యులు మాట్లాడిరి. సభ సమావారమువరకు ఆపుదల చేయబడెను.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, Editor, Andhrapatrika Power Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.